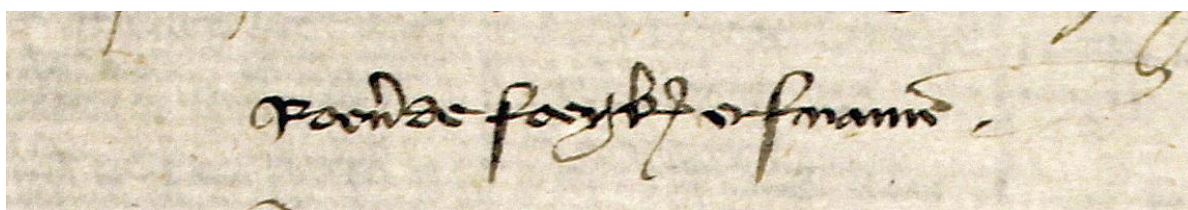

Foyken cum socijs

Foyken Willemsz en zijn zoon Foyken Foykenz komen in de tweede helft van de 14^e eeuw regelmatig voor in de Hollandse archieven met ambten als baljuw, rentmeester, tesorier en houtvester, en als leenmannen van diverse leenheeren. Hun afstamming uit het geslacht Van Teylingen lijkt weinig tot geen stof tot discussie te geven. Bijzonder in dat verband is dat zij, noch hun verwanten aanleiding zagen om de naam Van Teylingen of een andere familienaam te gebruiken. Sterker nog, bij diverse gelegenheden (bijvoorbeeld bij zijn verbanning) komt de zoon simpelweg als ‘Foyken’ voor, zonder patroniem of geslachtsnaam. Het was bijkbaar gewoon duidelijk wie werd bedoeld. Een eigen familie- of geslachtsnaam lijkt ook voor de hele groep Foyken c.s. (om hen de ‘familie Foykens’ te noemen doet een beetje vreemd aan) nooit te zijn ontstaan. Toch opmerkelijk, omdat ze zich in de 14^e en 15^e eeuw volop vermaagschaptten met vooraanstaande Hollandse en Zeeuwse geslachten die al jarenlang een familienaam voerden.

Ook apart is de naam Foyken zelf: Foyken, Foykijn, Foykiaen, Foeytiaen, Foeytgen, het is een verkleinwoord (diminutief) net als bijvoorbeeld Florekijn, Bonekijn, Heynekijn en Diddekijn, die veelvuldig in de grafelijkheidsrekeningen voorkomen. Floortje, Boontje, Heintje en Dirkje zou het nu zijn. Van Foy is het wat lastiger: Foytje. Maar bij deze naam bleef het verkleinwoord dus een paar eeuwen lang een zelfstandige voornaam en daarvan afgeleid patroniem.

Maar genoeg daarover, het gaat hier om de genealogie. Ik heb getracht zoveel mogelijk Foykens-achtigen uit de 14^e en 15^e eeuw bij elkaar te zoeken om te zien of daar een enigszins betrouwbare stamboom van op te zetten is. Daarbij is een belangrijke rol weggelegd voor twee akten uit de Memorialen van graaf Aelbrecht van Beyeren uit januari 1395¹. Enkele jaren eerder was Foyken Foykenz met een flink aantal anderen verbannen uit Holland vanwege hun betrokkenheid bij de moord op Willem Cuser. Foyken verbleef eind 1394 in de vrije heerlijkheid Vianen en werd daar door enkele leden van de familie Van Assendelft en anderen in een hindernis gelokt en gevangen genomen. Tijdens die actie liet Foykens knecht, Jan Regenboog, het leven. Aelbrecht liet daarop de verwanten van deze Jan in Leiden, Rijnsburg, Warmond en andere plaatsen optrommelen om ze tot verzoening met de daders te bewegen, of te dwingen. In de betreffende akten worden in totaal 32 personen genoemd die tot Jan Regenboogs magen behoorden, waarbij de naam Foyken(s) diverse malen voorkomt. Het waren:

25-01-1395

Symon Foyken, broeder
Aernt Pouwels zoen, moyen zoen
Pouwels sijn broeder, moyen zoen
Jan Willem, zusters zoen
Jacob Foykens zoen, ouds oems zoen van een halve bedde
ende Foykiin syn zoen
Boudijn Foykins zoen, aftersusterskint van een halve bedde
Boudijn Gherijts zoen, aftersusterskint
Willem Jans zoen, aftersusterskint
Willem Foyken zoen, aftersusterskint
Filips Bokels zoen, eerste lit
Filips Enghebrechts zoen, eerste lit
Dirc Alvrix zoen, aftersusterskint
Michiel Willems zoen, een halfbroeder van 's vaders weghen
Dirc Jans zoen, aftersusterskint

26-01-1395

Willem Heynen zoen
Claes Bort
Pieter Wit
Dirc Foyken
Ever Jacobs zoen
Ghijsbrecht Jacobs zoen
Heer Philips Jans zoen
Claes Dircs zoen
Jan Dircs zoen
Willem Foyken
Symon Bort

Het tweede lijstje bevat voornamelijk, en misschien wel alleen, poorters van Leiden. Hun preciese verwantschap met Jan Regenboog werd helaas niet vermeld.

¹ NA 3.01.01 Archief van de Graven van Holland, inv.nr. 198 Memorialen BD, 1390-1397. f.111/114. De namen zijn gecontroleerd aan de hand van scans van de originele teksten.

Willem Blankaerts zoen, aftersusterskint
 Dirc Olout, aftersusterskint
 Bertelmees Foykijns zoen, aftersusterskint
 Willem Florijs zoen, aftersusterskint
 Jacob Spronc, aftersusterskint
 ende Louwerijs, sijn broeder. Hier waert voer Boudijn Gherijs zoen.

*De personen in het linker lijstje zijn hier allen na elkaar geplaatst; in de originele tekst zijn de laatste vier, in naar het lijkt een andere hand, halverwege (vanaf Boudijn Foykens) naast de anderen geschreven.
 Beide aktes zijn overigens doorgehaald.*

De vermelde verwantschappen helpen ons een flink eind op weg. Twee zonen van Jans *moeije* en een van zijn zus, dat is wel duidelijk. Maar 12 *aftersusterkinderen*, wat waren die? Aftersusterskinderen zijn verwanten die met het slachtoffer dezelfde overgrootouders deelden². Of één van die overgrootouders, want er is er ook een *van halve bedde* bij. Er waren er ook nog twee die *eerste lit* genoemd werden. Daarbij moeten we de gezamenlijke afkomst nog een generatie terug zoeken, zij hadden dezelfde betovergrootouders als Jan. Als je zo ver terug gaat, zullen het er nog veel meer geweest kunnen zijn dan 32. We moeten dan ook niet de vergissing maken dat het een opsomming is van alle magen van Jan Regenboog, het zijn slechts degenen die naar Den Haag waren gekomen. Er was in dit geval ook geen sprake van zoengeld, dus veel stimulans was er niet om te verschijnen. Verwanten die er niet bij waren, zo bepaalde Aelbrecht, die moesten binnen 14 dagen schriftelijk hun instemming betuigen.

We kunnen nu enkele belangrijke gevolgtrekkingen maken:

- A. *Jan Regenboogs vader heette **Foyken** zijn omdat zijn broer een Foykenszoon was*
- B. *Boudijn Foykenszoon en Jan Regenboog waren aftersusterskinderen van dezelfde overgrootvader*
- C. *Boudijns grootvader was (weten we o.g.v. andere bronnen) een Foykenszoon, dus Boudijns overgrootvader – en daarmee ook die van Jan - heette **Foyken***
- D. *Jacobs vader heette ook **Foyken**, die een halve broer was van Jans grootvader*
- E. *Beiden (Jacobs vader en Jans grootvader) waren dus kinderen van dezelfde Foyken. Dat is de overgrootvader uit C, dus Jacobs vader was een **Foyken Foykenszoon***
- F. *De broers Jan en Symon hadden niet dezelfde overgrootmoeder als Boudijn Foykenszoon, en ook niet als Foyken Jacobszoon*
- G. *Bertelmees Foykenszoon was een aftersusterskint met dezelfde overgrootmoeder als die van Jan en Symon*

Welk scenario ook bedacht wordt, altijd zullen deze gegevens de basis moeten zijn en is hoe dan ook de overgrootvader van alle *aftersusterskinderen* een Foyken. Foykens waarvan we niets weten daar gelaten, kunnen dat er twee zijn: Foyken (van Teylingen) en de Foyken Foykens die in 1325 wordt vermeld.

Met dit in het achterhoofd is hierna een opzet gemaakt met de eerstgenoemde Foyken als overgrootvader, waarin ook de (meeste) andere Foykens zijn opgenomen. Het beperkt zich tot zes generaties. Een * betekent een toelichting of opmerkingen na het schema.

I. Feukinus (Foyken (van Teylingen)) x NN (1e vrouw)	v.1287 (1316-1405)
IIa Florens Fenkins (Floris Foykens 1)	v.1305/14/16
IIIa Gheertruyde * x Clays Gherid Screvels	v.1329/32/90
IVa Florijs Claes Screvels x Ida Claes Dirksdr	v.1364-1405
IIIb Femeijnse x Dirc Tierloet	v.1361
IIIc (Foyken Florisz) *	geen vermeldingen
IVb Florijs Fojckijn * (Floris Foykens 2)	v.1361
IIb Symon Feutkiaenz * (Symon Foykensz 1)	v.1355
IIIc Foeytgen Symonsz * (Foyken Symons 1)	v.1376-86
IVc Jan Foykiaenz (Jan Regenboog)	v.1372/95
IVd Symon Foykiaenz (Symon Foykens 2)	v.1378/94-1401
IVe (NN Foykensdr x NN) *	v.1395
Va Jan Willem	v.1395
IVf Florijs Foykijn Symonsz * (Floris Foykens 3)	v.1364
IIIe Jan Symon Foykenzoen (Jan Symons)	v.1370-89
IVg Fojtgen Jansz (Foyken Jans 1)	v.door dubbelpatroniem

² C.N.M.W. Gludemans, Om die wrake wille, p.154 en 256; Hugo de Groot/S.J. Fockema Andreae, Inleidinge tot de Hollandsche Rechts-Geleerdheid, deel II, p.137/138.

Vb Dirc Foytgen Janss * (Dirck Foykens 3)	v.1395/1401/08
VIa Clemense Dirck Foytgendr x Gerijt Jacobsz	v.1408
IIIh (NN Symonsdr x Pouwels NN)	geen vermeldingen
IVh Aernt Pouwelsz van Reijnsburch x Aecht	v.1387/95
Vc Foytgen Aerntsz	v.1387/1447
VIb mr Aernt Foeytgensz	v.1447/60/61/82
Vd Pieter Aerntsz	v.1417
Ve Jan Arnoutsz	v.1387
Vf Clemense Aerntsdrr van Rijn	v.1424
IVi Pouwels Pouwelsz	v.1372/95
IIc Willem Foykensz 1 x NN (Wassenaar)	v.1325
IIIg Floris Willem Foykens * (Floris Willemsz 1)	v.1343
IVj Willem Florisz *	v.1395
IIIh Foyken Willemsz * (Foyken Willems 1) x Katrijne Dirk Woutersdr *	v.1353-90
IVk Floris Foytekyn Willemsz * (Floris Foykens 4) (?)	v.1354/62
IVI Foytgen Foytgensz * (Foyken Foykens 2) x Mechteld	v.1385-1408 (1413)
Vg Christine van Wielesteijn * x Daem van der Duyn	v.(1430)
VIc Jacob van der Duyn x Alijt van der Mije	v.1394-1439
Vh Beatrijs Foykensdr x Dirk van de Werken	v.1403-17
VI d Jan van de Werken	v.(1429)
Vi Hugo Foykensz van Wielesteijn * x Geertruijd van Brakel	v.1409-13
VIe Mechteld van Wielesteijn x Adriaen van Hollant	v.1415
VI f Geertruijt van Wielesteijn x Meeus van Amerongen	v.1425-38
Vj Aaf Foykens 2 x (1) Philips bastaard van de Lek	v.1440/55
VIg Hendrik van de Lek (van Looveren)	v.1423
VIh Elisabeth van de Lek	v.1423
Vj Aaf Foykens 2 x (2) Aernout van der Dussen	v.1440/55
Vk Margaretha van Waalwijk x Arent van Haemstede	v.1455/56
VIi Floris van Haemstede	v.1446
VIj Arent van Haemstede	v.1454
VIk Costijn van Haemstede	
VI l Witte van Haemstede	v.1472-95
VI m Meyne van Haemstede	
VI Bartrade Foykens x Willem Heerman	v.1412-29 (1467/69)
IVI Foytgen Foytgensz (Foyken Foykens 2) en NN (ongetrouwd)	v.1385-1408 (1413)
VI n Foyken * (Foyken Foykens 4)	v. 1406/13
IVm Margriet Foykensdr x Symon van der Burch	v.(1421)
Vn Lijsbeth van der Burch x Jacob Jansz	v.1421-65
VI n Willem van der Burch x Catrijn van Montfoort	v.1437-62
Vo Willem van der Burch	v.(1429)
IVn Femeynse Foykendrr x Philips Ghijskensz uter Lier	v.1375/92/93
Vp Katrijne (uter Lier) x Jan van Zevender	v.1432-56
VI o Christijn van Zevender	
IVo Willem Dirk Foykensz	v.1375
IVp NN Foykensdr * x Floris van Alkemade	
IIIh Foyken Willems en (een) andere vrouw(en) *	v.1353-90
IVq Willem Foytgen Willemsz bastart (Willem Foykens 2)	v.1395/1416
Vq Florijs Willem Foykensz * (Floris Willemsz 2)	v.1463-70
IVr Bertelmees Foeytgens (Bertelmees Foykens 1) x Kerstijn *	v.1394-1406/24 (1511)
Vr Willem Bartelmeesz x Duyve	v.(1511)
VIp Foeytgen Willemsz (Foyken Willems 2) x Ermgaert Gerytsdr	v.1463-75
VIq Bartelmees Willemsz	v.1478 (1511)
VIr Willem Willemsz	v.(1511)
VI s Yeve Willemsdr	v.(1511)

	VI t Duve Willemsdr	v.(1511)
	VI u Margriet Willemsdr	v.(1511)
	VI v Dyewer Willemsdr	v.(1511)
	V s Margriet x IJsbrant Symonsz	v.(1511)
	VI w Pieter IJbrantsz	v.(1511)
	VI x Jacob Doe IJsbrantsz	v.(1511)
	VI y Mouwerijn IJsbrantsz x Katrijn	v.(1511)
II d Wouter Foyen *		v.(1329)
III i Dirc Wouter Foyen		v.1343-45
II e Katrijn Foykensdr (x Gerard II van Noirtich) *		v.1343
II f Jan Bort * x Yde (van Oegstgeest)		v.1350-57
III j Willem Bort x Lijsbeth Claes Nannenzdr		v.1346-63
IV s Willem Foykens (3) x Machtelt van Leijden		v.1375-1407
IV t Claes Willem Bortsz x Alide		v.1367/95
IV u Symon Bort * x Lijsbet		v.1383-98
IV u Symon Bort en Katrine Jansdr (ongetrouwd)		v.1383-98
V t Katrine		v.1398/1408
IV u Symon Bort en Katrine Jacob Pietersdr (ongetrouwd)		v.1383-98
V u Bartrade		v.1398/1408/29
IV v Lijsbet x Dirk Poes Frankenz		
V v Frank Dirk Poesz x Femeijnse		v.1392-1410
VI z Dirk Poes Frankenz		v.1419
V w Willem Bort Dirk Poesz x Bartraad		v.1392-1421
VI aa Dirk Bort		
VI ab Clemeijns x Dirk Huijmansz van Teijlingen		
VI ac Dirk Poes		v.1412-13
VI ad Lijsbet		v.1412-13
V x Lijsbeth x Philips Aerntsz		
V y Katrine Dirk Poesdr x Dirk van Delf		v.1421
III k Geertruud Jan Bortsd		v.1390
I Feukinus (Foyken (van Teylingen)) x (2) Machteld		v.1281/82 (1316-1405)
II g Boudijn Foeytgensz * (Boudijn Foykens 1) x NN Jacobsdr		v.1342/63
III i Clara Boudijnsdr		v.1342
III m Foeytgen Boudijnsz (Foyken Boudijns 1) x Margriete		v.1371-74 (1460)
IV w Boudijn Foeytgensz (Boudijn Foykens 2) x Geertruijd		v.1394-1429 (1460)
V aa Foeytgen Boudijnsz * (Foyken Boudijns 2)		v.1455-60
VI ae Baloge Foeytgensdr		v.1455
VI af Cornelis Foeytgensdr		v.1455
VI ag Geertruijt Foeytgensdr		v.1455
VI ah Jacob Foeytgens (Jacob Foykens 3)		v.1455/78
VI ai Doe Foeytgensz x Katrijn		v.1472-1509
V ab heer Claes Boudijnsz		v.(1511)
V ac Willem Bouwensz x Alijt Claesdr		v.(1459/60/1511)
VI aj Boudijn Willemsz		v.1459/60
IV x Symon Foeytgensz * (Symon Foykens 3)		v.1424
IV y Foeytgen Foeytgensz * (Foyken Foykens 3)		v.1424
III n Pieter Boudijnsz		v.(1460)
III o Machtelt Boudijnsdr		v.(1460)
III h Foyken Foykensz (1) x NN		v.1325
III p Aef Foijtgensdr * (Aef Foykens 1) x Philips Andriesz		v.(1383)
IV z Albaren Philipsz x (1) Geijle; x (2) Aechte		v.1368-87
V ad Lijsbeth Albarensdr		
V ae Eems Albarensdr		
V af Katrijn Albarensdr		
V ag heer Philips Albarensz		v.1392/1421/31

	Vah Willem Rondiel	v.1415
	Vai Albaren Albarensz	
IVaa	Andries Philipsz	v.1365-1404
	Vaj Philips Andriesz	v.1406-17
	Vak NN x Gerrit	
IVab	NN Philipsdr x Copgen Hillenz	
IVac	Ermgaert x Jan van Meerburch	v.1390
	Val Fojtgen Jansz van Meerburch	v.1408-32
	VIak Gheryt Foeytgensz van Meerburg (Gerrit Foykens 3)	v.1434
	Vam Geertruyt Jansdr	v.1384
	Van NN x Dirk van Bloemenvenne	
IVad	NN Philipsdr x Dirk van der Graft	
	Vao Alide Dirksdr van der Graft	v.1383
IIIq	Claer Fojtkijnsdr	v.1359/78
IIIr	Jacob Foeytgens * (Jacob Foykens 1)	v.1371-1401
	IVae Dirc Foytgen Jacobsz * (Dirk Foykens 2) x Alijd	v.1395-1450
	Vap Jacob Foeytgensz (Jacob Foykens 2) x Maryken	v.1485/90
	Vaq Dirck Foeytgen Jacopsz (die Bruijn)	v.1437/58
	VIal heer Allert die Bruijn	v.1458
	VIam Pieter Butewech Dirksz	v.1458
	VIan Katherijn Dirck die Bruijnendr	
	Var Femeijnse (Dirk Foytgendr)	
	Vas Geertruud (Dirk Foytgendr)	
	Vat Aef Foytgen Jacobszdr (Aef Foykens 3) x Gherijt die Bruyn	
	Vau Margriet (Dirk Foytgendr)	
	Vav Hillegont Foeytgen Jacopszdr	
IIIs	Dirc Foykiaensz * (Dirk Foykens 1)	v.1394
	IVaf Claer Dirc Foeykiaensdr	v.1380
	Vaw Femeijnse Clarendr	v.1380
IVag	Foykiin Dircsz	v.1369
IVah	Lijsbeth Dirksdr x Willem Heynen *	v.1372-1404
	Vax Clara Willemsdr	v.(1422)
	Vay Dirk Willemsz	v.1392
	Vaz Claes Willemsz	v.1393
IVaj	Femijnse Dirksdr ?	

Voor de Leidse verwanten is dankbaar en uitgebreid gebruik gemaakt van de bijlage met prosopografische gegevens die hoort bij de uitgave Sleutels tot de macht, samengesteld door Fred van Kan³. Voor verdere gegevens over deze personen zie deze bijlage.

Toelichting

Ik wil hier niet pretenderen dat in het verwantschapsschema alleen 100% zekere relaties zijn opgenomen. Zeer zeker niet. Hieronder volgen opmerkingen en nadere informatie over de in het schema genoemde personen, maar ook teksten waarin twijfels naar voren komen. De personen staan hieronder in volgorde van hun nummering in het schema.

I Foyken (van Teylingen). Zoals hierboven al vermeld moet overgrootvader Foyken twee maal getrouwd geweest zijn. Omdat hij een zoon Boudijn had – een naam die betrekkelijk weinig voorkwam onder de Hollandse edelen van die tijd – bestaat de mogelijkheid dat Foykens tweede vrouw een dochter was van Boudewijn van Noordwijk, die in 1270 met Aleid van Holland trouwde⁴. Deze Foyken was dan overigens wel veel ouder dan zijn tweede vrouw. Vanuit dat opzicht zou Foyken Foykens 1 wellicht beter passen als overgrootvader, maar het uithuwlijken van (soms zeer)

³ F.J.W. van Kan. Sleutels tot de macht, De ontwikkeling van het Leidse patriciaat tot 1420, uitg. Verloren 1988. Bijlage 8 (uitgebracht op diskettes) bevat de prosopografische gegevens. Deze zijn ook in te zien op www.oudleiden.nl

⁴ Zie Hoofdstuk 4 van Rechtsprekers & Schuinsmarcheerders. De geschiedenis van het geslacht Van Noordwijk & Van de Boekhorst, eigen uitgave FA, 2014.

jongedochters aan oudere mannen was nu ook weer niet een onbekend fenomeen. Boudijn Foykens had ook een dochter Clara, vast wel vernoemd naar Clara van Noordwijk, eens de *mater familias* van de Noordwijks. Zie ook nog onder Iif.

Iib *Symon Feutkiaensz* was aanvankelijk alleen bekend vanwege het dubbelpatroniem waarmee zijn zoon Jan werd aangeduid. Hij, toch wel een belangrijke schakel in het schema, moest dus wel bestaan hebben. Onverwacht werd van hem toch een eigen vermelding gevonden, en wel in een lijst van leenmannen van Wassenaar, waarschijnlijk uit 1355. Hij hield van heer Dirk van Wassenaar een morgen land in Oegstgeest op de geest. De vondst was onverwacht omdat hij de gepubliceerde leenreperatoria kennelijk aan de aandacht van de bewerker is ontsnapt⁵.

Iid In 1329 werd Willem van der Speck door de graaf beleend met 2 morgen land in Lisse, waarbij als belenders werden genoemd *Wouter Foyen kindren an die oestside*⁶. In de grafelijkheidsrekeningen van 1343/44 en 1344/45 komt *Dirc Wouter Foyen soen* voor, die ongetwijfeld een van die kinderen zal zijn geweest. Zou Wouter ook een 'echte' Foykenzoon geweest zijn? Dat wordt aannemelijk gemaakt in 'Sporen van Six in Lisse'⁷. Het land van wijlen Wouter Foye was namelijk gelegen in het gebied dat *Daerrode* werd genoemd, waar in 1287 *Feukinus* als belender wordt vermeld. Dan zal Wouter toch wel zijn zoon geweest zijn. Qua naamgeving aanwijsbare nakomelingen van Wouter Foye en zijn zoon zijn er op deze plaats niet meer te vinden.

Iie Een *Gherid Foykins* is hier niet opgenomen omdat ik niet overtuigd ben van zijn bestaan. Vermelding in de grafelijkheidsrekeningen van de betreffende uitkeringen tijdens de gehele 14^e eeuw en de daarbij behorende beleningen zijn daarvoor te dubbelzinnig. Omdat in de rekeningen jarenlang gesproken wordt van *Gherid van Nortike*, van wie ik al eens vermoedde dat hij met Katrijn Foykens getrouwd was, denk ik eerder dat hij bedoeld werd.

Iif Jan Borts zoon Willem en kleinzoon Willem Foykens (IVs) zegelden met een gedeeld wapen met een ankerkruis (Van Oegstgeest, vanwege Jans vrouw Yde) en een leeuw met een barensteel met drie hangers (Van Teylingen)⁸. Op grond van de akte van 26-01-1395 staat vast dat Jans kleinzonen verwanten waren van Jan Regenboog, maar is de preciese relatie niet vermeld. Ook dezelfde overgrootvader, of misschien dezelfde betovergrootvader? Jan Bort als zoon van Foyken (van Teylingen) is dan de eerste mogelijkheid, en de tweede zou zijn dat Jans (onbekende) vader een zoon was van Floris (van Teylingen). Willem Bort noemde een zoon Willem Foykens, duidelijk vernoemd naar Willem Foykens 1, die mogelijk overleed rond de tijd dat zijn naamgenoot werd geboren. In de nu gekozen oplossing waren Willem Bort en Willem Foykens 1 volle neven en ligt een volledige vernoeming wat meer voor de hand dan bij een verder weg liggende verwantschap.

Overigens komt er in het *oudste register van graaf Florens* al een leenman van Teylingen met de toenaam Bort voor, namelijk *Mathijs Dirksz Bort*, die een huis had in Daerrode naast de heer van Teylingen⁹. In 1287 had *Dirk van Darrode* land in huur naast het huis van Foyken. Dat was onder Lisse. Zou Mathijs' vader misschien die Dirk van Darrode zijn?

Iig *Boudijn Foeytgensz* opent wellicht onvermoede perspectieven. Nog niet direct met zijn partnerkeuze, al is de bastaarddochter van een dorpspastoor op zichzelf wel apart te noemen. Dat zij Boudijns vrouw was weten we door het testament dat Jacobus, pastoor van Aalsmeer, in 1342 maakte en waarin hij zijn schoonzoon *Baldewinus Foykinuszoon* als een van de executeurs-testamentair benoemde¹⁰. Jacobus was nu niet direct onbemiddeld, hij had goederen in Rijswijk, Kerkwerve, Warmond en Oudshoorn en woonde in Warmond. In 1359 komen we in die laatste plaats nog als belender een *Femense 's Papen* tegen (dochter van de paap en vrouw van Boudijn?) en in 1362 als belending de woning van de paap van Aalsmeer¹¹. Waarschijnlijk was hij ook afkomstig uit adellijke kringen, als we een aantal van de in zijn testament genoemde personen beschouwen: een memorie voor Philips van Duijvenvoorden; diens zoon Jan van Polanen

⁵ NA 3.19.81 Kopieën Leenregisters Huis Twickel, inv.nr. 1, f. 6.

⁶ NA 3.01.01 Archief van de Graven van Holland inv.nr. 709, f.16 dd 13-05-1329 (retro-acte 1390); Hogenda, J.C. Kort, Grafelijke lenen in Rijnland, leen nr. 201.

⁷ Div. auteurs, Sporen van Six in Lisse. De voetafdruk van een Amsterdamse familie op een dorpsgemeenschap in de jaren 1640-1763. In hoofdstuk 6 Van Daerrode tot buitenplaats (p.98) wordt de geschiedenis behandeld van de vier boerenhofsteden in deze kolonie, waarbij het huis van Matthijs Bort, Dirk van Darrode en Foyken.

⁸ Beschreven door J.F. Jacobs in zijn kwartierstaat bij kw.nr. 1494094 op www.jacobs-schumacher.eu

⁹ Zie ook onder Iid. OV, Hollandse Bronnen Deel 4: Het oudste register van graaf Florens, p.97.

¹⁰ NHA, 356 Abdij van Egmond, inv.nr. 754; idem inv.nr. 3 Cartularium van Egmond f.62v en HUA, 209 Heerlijkheid Montfoort regest 45 dd 08-03-1342. Het stuk kwam daar vanuit de familie Van Naaldwijk, eind 14^e eeuw bezitters van het kasteel Oud-Teylingen. Ook A. Matthaeus, Andreae Alceati Tractatus.

¹¹ NA 3.19.56 Archief van de Heren van Voorne, inv.nr. 29 nr.223; Hogenda, J.C. Kort, Lenen van de Hofstede Voorne, leen 98

als collator van Jacobs vicarie en met Boudijn executeur-testamentair, en legaten voor de nonnen Bertha en Aleyd van Alkemade en voor Aleyd van Duijvenvoorden. Jan van Polanen was de schoonzoon van Maria van de Lek, die een nicht was van de beide nonnen. Daar zit wellicht de familierelatie met pastoor Jacob.

In 1362 maakte ook Margariete, vrouwe van Rosenburch een testament, dat bewaard is gebleven in het archief van de Abdij van Rijnsburg¹². Als executeur werd onder andere aangesteld *Boudin Fontiaens soen mine lieve neve*. Twee keer wordt hij genoemd, de tweede keer staat er *Fentiaens*. Spelling hoeven we in die tijd niet al te precies over te doen, het zou goed kunnen dat het hier om Boudijn Foeytgensz gaat. De testatrice was Margriet van Persijn, de vrouw van Jacob van de Binckhorst (van Rosenburch). Was zij verwant aan de Boudijn Foeytgensz die we al kennen? Best mogelijk, er zitten de nodige lacunes in de kennis over haar voorouders, en ook in die van Boudijn. Interessant is dat het zegel van Boudijn aan de akte bewaard is gebleven, en mee is gescand. Een vrij matige kwaliteit daardoor (en een onleesbaar randschrift), maar ik denk toch wel zeker een schuinstaak én een barensteel te herkennen, waarboven mogelijk een leeuwenkopje uitsteekt. Het wapen dat de afstammelingen van Foyken (van Teylingen) gebruikten dus.

Het is nog niet over met Boudijn. In 1364 was er een verzoening tussen de magen van de vermoorde Willem Bort en die van de daders¹³. Het was geen grote groep, het waren enkele vertegenwoordigers van beide zijden. Aanwezig was o.a. *Foytien Willemsz* (dat is IIIh) voor het slachtoffer. Er zijn er nog wel een paar te herkennen, maar niet direct van de Teylingen-kant. Of misschien toch nog een: *Boudijn ver Machteldenzoon*. Zou het hier weer om Boudijn Foeytgensz gaan? Amper een jaar later wordt deze Machteldenzoon nog een keer genoemd, als *knape* en een van de getuigen van Symon van Teylingen, die een lijftocht beloofde aan zijn (2^e) vrouw Haze van Naaldwijk¹⁴. Behalve de Teylingenverwantschap met Boudijn Foeytgensz is het ook nog zo dat Symon de eigenaar was van het kasteel Oud-Teylingen, waar Boudijn bij in de buurt woonde en is het niet meer zo'n gewaagde veronderstelling dat hij (die ook een dochter Machteld had) dezelfde was als Boudijn ver Machteldenzoon. En is het evenmin vreemd dat zijn moeder 'ver Machteld' werd genoemd, met haar afkomst uit het grafelijk huis. Een (verre) verwantschap tussen Margriet van Persijn en Boudijn is er dan ook.

IIIa. In 1329 bevestigde graaf Willem III de schenking door *Clays Gherid Screvels* aan diens echtgenote van een lijftocht, bestaande uit een woning en enkele nader omschreven percelen in Leiderdorp¹⁵. In 1332 wordt ze zo vermeld: *Gheertruyde sinen wive, broeder Florens Fenkins soens dochter*. De jaartallen zeggen iets over haar vermoedelijke geboortjaar, dat zo rond de 1310 zal liggen. In generatie III is ze daarmee waarschijnlijk de oudste. *Broeder Florens*, wat moeten we ons daarbij voorstellen? Zou hij een geestelijk ambt uitgeoefend hebben?

IIIc/IVb *Florijs Foyckijn* had in 1361 een schepenbrief geërfd van zijn moeije Femeijnsen, de vrouw van Dirc Terloet. Zij was een dochter was van Floris Foykens¹⁶. Zijn vader moet dus een Foyken Florisz geweest zijn, van wie geen vermeldingen zijn gevonden.

IIIId/IVf *Foeytgen Symonsz* komt van 1375-85 in de grafelijkheidsrekeningen met de betaling van een rente op land in Elstgeest. Opvallend is dat hij met de betaling de opvolger was van *Symon van Alkemade* (hij was schout van Rijnsburg), die van 1371-76 voorkomt. Op zich zou het kunnen dat Foeytgen diens zoon was, en Symon met een Foykensdr getrouwd was. Dat zou een variant in het verwantschapsschema kunnen zijn, maar het blijft toch zo dat op grond van het dubbelpatroniem van Jan (IIIe) er een Symon Foykens geweest moet zijn.

Als zoon van IIIId staat in het schema *Florijs Foykijn Symonsz* die in 1364 als verkoper wordt vermeld in de regesten van de Abdij van Rijnsburg¹⁷. Dat is nogal vroeg t.o.v. de mogelijke geboortejaren van Jan Regenboog en Symon Foykens, zijn mogelijke broers. Misschien uit een eerder huwelijk? Mogelijk is wellicht ook dat hij een zoon was van de hiervoor genoemde schout (die in hetzelfde charter in die hoedanigheid voorkomt), met een dubbele voornaam. Floris Foyken dus, vernoemd zijn beide grootvaders. Zie ook aan het eind het kopje 'Dubbele namen'.

¹² NA 3.18.20 Archief der adellijke Vrouwenabdij van Rijnsburg, inv.nr. 806.1 dd 26-11-1362.

¹³ Hogenda, C. Hoek, De leenkamer van de Burcht te Leiden, nr. 41, dd 29-09-1364.

¹⁴ DNL 1939 k. 425/426: J.P. de Man, Een huwelijk van Teylingen - van Naaldwyck, dd 30-04-1365.

¹⁵ Huygens ING, Registers van de Hollandse grafelijkheid 1299-1345, NH 427 dd 13-12-1329 en NH 526 dd 09-08-1332.

¹⁶ Hogenda, A.v.d.Tuijn, Cartularium Catharinagasthuis, nr.69 f.21 dd 09-11-1361.

¹⁷ NA 3.18.20 Archief der adellijke Vrouwenabdij van Rijnsburg, inv.nr.922.1 dd 23-03-1364.

IIIg Floris Willem Foykens kent maar één vermelding, uit 1343 in de grafelijkheidsrekeningen¹⁸. Op grond van zijn dubbelpatroniem lijkt wel duidelijk wie zijn vader was. Willem Florisz (IVj) komt ook maar eenmaal voor, in 1395 als *aftersusterskint*. Dat is op zich geen bewijs dat hij een zoon was van IIIg, maar andere Florissen in generatie III zijn vooralsnog niet bekend.

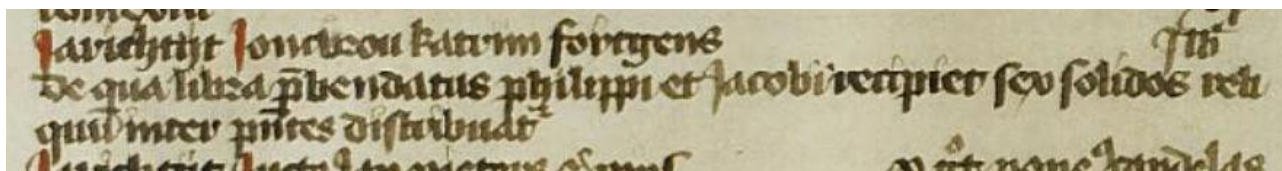
IIIh Foyken Willem Foykens heeft vroege vermeldingen uit 1358, wanneer hij aanwezig is bij de overdracht door Aelbrecht van Wateringen van het Huys van Teylingen (het Voorhoutse) aan graaf Aelbrecht van Beyeren¹⁹, en uit 1353, wanneer hij voorkomt in de regesten van de Abdij van Rijsburg²⁰. Er is echter in de rekening van de Abdij van Egmond²¹ uit 1344/45 een post opgenomen van 48 s. 8 d., die betaald werd door ene *Foyekiin in Warmonde*. De zoveelste spelling van de naam, maar wie kan dit zijn? Gelet op zijn geschatte geboortejaar zou dit heel goed de eerste vermelding van Foyken Willems 1 kunnen zijn. Kort daarna, in 1349, is er ook een mooie vermelding van hem en zijn vrouw in Den Haag: *Fontiaen Willaemsz metten landen dat hi behuwet heeft met Katerien sinen wive*²².

Ook apart aandacht voor zijn vrouw, Katharijne Dirk Woutersdr. Dankzij haar kleindochter Christine weten we dat haar familiewapen dat van Van Egmond was. Zij stamt echter uit de familie Uten Broek uit den Haag. Elders zagen we al dat Foyken Foykenz zijn erfdeel verkocht in een huis in Den Haag dat van zijn moeder kwam. Tezelfder tijd wordt zij daar postuum zo vermeld: *ten oosten joncvrouwe Katrijn Foykijns weduwe haar erfgenaam en Haeskiin Dirc Wouters nu ter tijd op woont*²³. Hasekijn zal toch wel een zus van Katharijne geweest zijn. De vader van de zussen was Dirk Wouter(sz), een zoon van Dirk heer Dirksz uten Broek en zijn vrouw Hazetiaan²⁴. Hun toenaam kwam van de woning Ten Broek in Haagambacht, op welke manier zij uit Egmond stamden is niet bekend. De enige link is dat in 1382 Kertant Dirk Woutersz (de broer van Katharijne) door Albert van Egmond (een zoon van Jan uit de tak Van Meresteijn) zijn neef werd genoemd²⁵.

Katharijne heeft een paar interessante postume vermeldingen. In Memoriale B van het Kapittel van Sint Pancras²⁶ komt zij voor als *domicella Katryna relictā Foyken uter Haghe*, en blijkt door haar een bedrag vermaakt te zijn ter verhoging van de Jacobus en Philippus prebende, die in 1367 werd gesticht. Ook werd hieruit de memorie op haar jaargetijde bekostigd. Het geld ervoor werd getrokken op land in Warmond, gelegen tussen de Leede en de weg. Mogelijk was dat zelfs nog het goed van Willem Foykens uit 1325.

Waarom zou Katharijne precies die prebende hebben uitgekozen? Was er misschien een familierelatie met de stichters, Michiel Gerytsz van der Heyde en zijn vrouw Ave? Hun ouders zijn wel bekend maar geven geen aanwijsbare relatie met de Foykens. Misschien via een van de moeders, beiden Aleyd geheten. Via een omweg is er toch wel een band: heer Philips Jansz, een verwant van Jan Regenboog, was in 1391 'vriend' van de kinderen van Pieter Michielsz, de zoon van Michel en Ave. Dat mogen we wel in de betekenis van verwant zien.

Nog in het memorieboek dat aangelegd werd in 1447 zien we haar terug, als *joncfrou Katriin Foytgens*:

IIIh, IVq en IVr: Een van de meest lastige vragen is wie de vader was van Bertelmees Foykens, die aanwezig was in 1395 bij de verzoening in Den Haag. Op grond van die akten kan wel worden gezegd wie *niet* zijn vader was: Foyken Symonsz 1 (want Bertelmees was immers geen broer van Jan Regenboog en Symon) en ook niet Foyken Boudijns 1 (want diens zoon en Bertelmees hadden verschillende overgrootmoeders). In de derde generatie is er ook nog Foyken Florisz (IIIc), waar niets van bekend is maar die, rekening houdend met zijn zussen en vader, eerder in Leiderdorp of Leiden moet worden gezocht dan in Warmond.

Blijft over Foyken Willems 1 (IIIh) of een andere, onbekende Foyken. Omdat Bertelmees in Warmond woonde en een zoon Willem had, zou Foyken Willems 1 een goede kandidaat zijn als vader, zo lijkt het. Maar, daarbij moet meteen

¹⁸ NA 3.01.01 Archief van de Graven van Holland, inv.nr. 1436.

¹⁹ Placaten ende ordonnancien op 't stuck van de wildernissen. p.23 dd vrijdaechs nae St Geerden dach 1358

²⁰ NA 3.18.20 Archief der adellijke Vrouwenabdij van Rijsburg, inv.nr. 388.1 dd 25-09-1353.

²¹ J. Hof, Egmondse kloosterrekeningen uit de XIVe eeuw, p.10.

²² ELO 0502 Archief van de kerken, Fundatieboek van de Sint Pieterskerk inv.n.r 322, dd 19-03-1349.

²³ NA 3.18.30.01 Archief van het Kapittel van St. Maria op het Hof te 's-Gravenhage, inv.nr. 59 dd 21-12-1402; deze en de voorgaande vermelding met dank aan Ronald van der Spiegel.

²⁴ Hogenda, J.C. Kort, Grafelijke lenen Den Haag, leen nr 5.

²⁵ Hogenda, J.C. Kort, Lenen van de Hofstede Warmond, leen 153 dd 23-06-1382.

²⁶ ELO 0502 Archieven van de kerken van Leiden, inv.nr. 416, f.23v.

worden bedacht dat er ook een reden is dat hij juist *niet* past: de sociale status. De kinderen van Foyken Willemsz trouwden allen in de hogere Hollandse kringen terwijl Bertelmees Foykensz geen grotere status lijkt te hebben dan boer in Warmond. Met een eigen hofstede en mogelijk plaatselijk aanzien, maar toch. Bertelmees kan bovendien geen zoon geweest zijn van Katharijne Dirk Woutersdr, want op grond van akten uit 1395 en 1403 blijkt dat zij vier erfgenamen naliet (waaronder geen Bertelmees, zie onder IVp)²⁷. Juist dat opent dan wel de mogelijkheid dat hij een bastaardzoon was van Foyken Willemsz, bij een Warmondse schone van lagere afkomst verwekt: de spreekwoordelijke dienstmeid dus, en bij haar grootgebracht. Bastaardij heeft hij dan gemeen met *Willem Foytgen Willemsz bastart*, die in 1416 wordt aangesteld tot kastelein van het huis te Woudrichem²⁸. Van hem heb ik ook aangenomen dat hij de Willem Foykens was die 25-01-1395 aanwezig was in Den Haag.

Een kanttekening: de redenering over Bertelmees gaat op wanneer de overgrootvader van de *aftersusterskinderen* Foyken (van Teylingen) was. Als die gemeenschappelijke overgrootvader Foyken Foykens 1 was (met een broer Willem), dan klopt dat niet meer.

IIIp Aef Foytgensdr is in 1384 postuum de hoofdpersoon in een akte die bewaard is gebleven in de archieven van het Hoogheemraadschap van Rijnland²⁹. Bewaard is een groot woord, zeg maar liever deels bewaard is gebleven – er zijn een paar flinke hoeken af. Hoewel het duidelijk om de al bekende Aef Foytgensdr gaat, wordt ze hier *Aven Dirc Foytgens* genoemd. Ook haar neef *Dirc Foytgen Jacobs* komt er in voor, als schuldeiser op Aefs erfenis, en enkele kleinkinderen. Maar de problemen liggen in de ontbrekende stukken, waardoor enkele passages domweg niet kunnen worden gelezen. Zo worden in het begin kinderen van Jan van Meerburch genoemd, maar er is ook iemand die blijkbaar kinderen had bij *.....nse sinen wive Dirc Foytgens dochter*. Die kennen we niet, het lijkt (alweer) om een Femense te gaan maar Clemense kan ook. Ook wordt *Dirk van Bloemenvenne* genoemd, die net als de met naam genoemde kleinkinderen meedeelt in de erfenis. Gelet op de context zou hij getrouwd geweest zijn met een dochter van Jan van Meerburch. En vooruit, in theorie ook een zoon van Jan van Meerburch kan zijn die volledig vernoemd was naar zijn grootvader. Plus een Dirc Foytgen, die in dit verband ook de vader van Aef zou kunnen zijn.

Vooralsnog heb ik haar als zus van Jacob Foeytgens laten staan, maar er is dus een mogelijkheid dat zij een dochter was van Dirc Foykens (IIIc, zie ook aldaar). Dit is een erg lastig groepje.

IIIr Ook Jacob Foeytgens geeft weer wat stof tot nadenken. We hebben vastgesteld dat zijn vader een Foyken Foykensz was. Als dat de éénmalig vermelde Foyken uit 1325 is, dan is Jacob behoorlijk oud geworden: hij werd in 1405/6 in Warmond nog als huurder vermeld³⁰. Het kan op zich wel, maar het gebiedt enige voorzichtigheid. Van zijn vermoedelijke zus Aef kan het geboortejaar op ca. 1320 worden geschat, o.g.v van de eerste vermeldingen van haar zonen. Dat kan wel passen bij Foyken Foykens 1.

Ook hier de kanttekening: als Foyken (van Teylingen) *niet* de overgrootvader was, dan betekent dat een herschikking van het schema voor wat betreft de plaats van Jacob. Daarover later meer.

IIIs Dirc Foykiaensz is op de eerste plaats bekend door het voorkomen van zijn dochter Clare met een dubbelpatroniem. Dat was in ca. 1380, toen ze met haar dochter Femense in een proces verzeild raakte. Terugrekenend zou je dan met Dirc op een geboortejaar van ca. 1320 komen en daarom is hij ook aan Foyken Foykens 1 toegevoegd. Zeer weinig houvast natuurlijk, maar met een dochter Clara en een eveneens weinig houvast biedende Claer Foytkijnsdr (IIIo) lijkt het toch wel te passen. Clara zou nog weleens vernoemd kunnen zijn naar Clara van Noordwijk, als haar grootmoeder inderdaad een Van Noordwijkdochter was. Zie ook onder IIIo.

IVe De zus van Jan Regenboog, daar weten we niet meer van dan dat ze heeft bestaan en een zoon had, Jan Willem geheten (zo staat het in de akte van 1395, niet als patroniem dus). Toch is ze daarmee belangrijk in het schema, omdat ze van invloed is op de tijdlijn. Ga maar na, in 1395 was ze wellicht overleden, doch had ze in elk geval een zoon die oud genoeg was om voor graaf Aelbrecht te verschijnen. Ik schat haar geboortejaar daarom op circa 1350. Dat is nuttige

²⁷ Pater van Zijl, in zijn kwartierstaat, koos ook voor Foyken Willemsz als vader, en een NN als diens echtgenote. Een motivering daarvoor is niet voorhanden. Hij noemt hem *Mees Foytgensz, bouwman te Warmond, vermeld omtrent 1400*. De bron van die vermelding is me niet bekend, of het moeten de grafelijkheidsrekeningen van 1395-1405 zijn (waar hij niet op exact deze wijze in staat genoemd).. André van Noort en Mathieu Fannee, in ‘Warmondse edellieden en hun hedendaagse afstamming (deel 1)’ stellen juist dat Foyken Willemsz *niet* de vader kan zijn. Dat berust echter op de onjuiste aanname dat de Symon Foykens uit 1395 een broer was van Foyken Foykens (de balling). Die had echter geen broer Symon (zie ook de toelichting bij IVp).

²⁸ NA 3.01.01 Archief van de Graven van Holland, inv.nr. 1358 dd 18-06-1416.

²⁹ HVR OAR 13 f.14v, preciese datum in 1384 is weggevallen.

³⁰ NA 3.01.01 Archief van de Graven van Holland, inv.nr. 1453 t/m 1481, als gebruiker van de *Sevenvael* in Warmond tussen de jaren 1371 en 1406.

info, want ze is immers een van de achterkleinkinderen van de gezamenlijke overgrootvader. Ga je dan terugrekenen dan kom je met haar vader uit op ca. 1320-25 en grootvader op ca. 1290-1300. En de overgrootvader nog een generatie verder terug. En die grove 1350 geldt, grosso modo, voor al zijn achterkleinkinderen. Dat dat niet zo'n gekke schatting is laat ook Aernt Pouwelsz zien, haar neef uit dezelfde generatie. Die werd poorter van Leiden in 1372.

IVk *Floris Foytekyn Willemsz* komt voor als schout van Alkemade in 1354. Deze vermelding kon niet worden nagegaan in een oorspronkelijke bron³¹. Vervolgens wordt hij in 1362 beleend met land in Warmond. Vooral de vermelding uit 1354 doet nogal wat met de tijdlijn: het duwt de geschatte geboortejaren van zijn vader en grootvader verder terug. Maar ook zijn moeder, die stierf in 1394, zal dan waarschijnlijk erg jong zijn getrouwd. Zie ook aan het eind het kopje 'Dubbele namen'.

IVI Foyken Foykens 2 had een heel scala van ambten en functies, waarbij vooral opvalt dat die zich na 1400 buiten Holland bevonden. Drossaard van Breda, heer van Waalwijk en Baardwijk, baljuw van Altena - hoe kwam hij daar zo verzeild vraag je je dan af. Misschien was het zo dat hij met een vrouw getrouwd was die uit die regio kwam en daar gegoed was? Interessant in dat opzicht is een besluit van Aelbrecht van Beyeren uit februari 1394 waarbij hij land in de banne van Woudrichem teruggaf aan Otto van Arkel, die hem ontnomen waren in de tijd dat 'Foyken' het land van Altena bestuurde³². Blijkbaar had Foyken dus al voor 1394 een functie in deze regio. Wel zou je verwachten dat de context eerder zou zijn dat dit goederen betrof die Foyken verbeurd had en nu weer terug naar zijn (schoon)familie gingen.

Obitus Mechteldis uxoris Foykini staat er in een Bredaas obituarium³³. Mechteld, de vrouw van Foyken dus en dit moet wel Foyken Foykens 2 zijn die hier alleen met zijn eigen naam wordt genoemd. Op grond van het memoriebord van hun dochter Christine was haar familiewapen een blauw getongde rode leeuw op goud, en was haar moeder een Van Raephorst, wier moeder een Van Arkel was. Was er dus toch een Arkel-connectie? Kijken we naar de namen van Foykens kinderen, dan zien we als enige zoon een Hugo. Wellicht kwam die naam van Mechtelds vader of een van haar grootvader.

In 1404 verdroeg Walraven van Brederode, heer van Waalwijk, zich met *onsen lieve neeve Foykyn van Warmonde Foykynsz* over de belening van Waalwijk. In 1407 blijkt dat verdrag in te houden dat Foyken aan Walraven 2000 nobelen had geleend, met als onderpand de heerlijkheid Waalwijk en een terugbetalingstermijn van drie jaren. Op de dag af drie jaren later werd Foyken – die dus zijn geld niet terugkreeg – beleend met de heerlijkheid Waalwijk³⁴.

Diverse punten: Walraven noemt Foyken zijn neef; die neef beschikte blijkbaar over genoeg geld; we weten nu hoe Foyken aan Waalwijk kwam en dat hij uit Warmond afkomstig was; en in de belening wordt hij telkens *Florens geheten Foyken* genoemd. Vreemd, dat laatste, ik kom daar later nog op terug (zie het kopje 'Dubbele namen'). Meest interessant is de verwantschap tussen Walraven van Brederode en Foyken Foykens. Goed, ze stammen mogelijk beide uit Teylingen maar die verwantschap ligt vijf generaties terug, een beetje erg ver. Het zou ook kunnen lopen via Foykens echtgenote, Mechteld. En dan valt haar wapen op, want de Brederodes voerden ook een blauw getongde leeuw op goud, zij het met een barensteel. Die zien we op haar grafzerk niet (al lijkt er door Buchel wel een horizontale lijn over de leeuw getekend te zijn), en ook niet op het memoriebord (dat mogelijk van latere datum is).

Foyken, op zijn oude dag, raakte in 1411 opnieuw met de landsheer gebrouilleerd. 's Nachts op 11 januari pleegde hij een overval op de stad Dordrecht. Het was in de tijd dat Jan van Arkel onenigheid had met Willem van Beyeren. De aanslag mislukte, en er werden enkele poorters onthoofd en andere verbannen³⁵. Wat er met Foyken, doe de kant van Jan van Arkel had gekozen, gebeurde vertelt het verhaal niet, maar daar leren we na zijn dood wat meer van.

In juni 1413 liet Willem van Beyeren weten dat hij aan de erfgenamen van Foyken Foykens alle goederen in het Land van Altena verkocht die Foyken bij zijn leven had bezeten en die hij, Willem, had doen *antasten ende becommeren*. Dat betekende dus dat ze door hem in beslag waren genomen³⁶. Waar we in deze tijden zo vaak aannames doen geeft deze akte een mooi precies beeld van zijn erfgenamen: *Huge van Wielensteyn, Aernt van Haemsteden van Moermont, Jacop vander Duyn, Willem Heerman, Dirc van den Wercken ende Philips die bastairt van der Leck*³⁷. Dat waren zijn zoon, vier schoonzonen en een kleinzoon.

³¹ Vermeld in de *Kroniek Historisch Genootschap Utrecht*, 8e jaargang 1852, zonder bronvermelding.

³² K.N. Korteweg, *Rechtsbronnen van Woudrichem en het Land van Altena*, nr. 206 dd 06-02-1394. De originele bron is niet gecheckt.

³³ Frans Gooskens, *Tekstuitgave van de Bredase necrologia en obituaria*, versie 1998-08-10 www.deoranjeboom.nl, dd 05-07-1408.

³⁴ *Taxandria* 1904, p.42 dd 24-05-1404; en BHIC 378 *Heerlijkheid Waalwijk*, inv.nr 5 dd 24-05-1407.

³⁵ *Dese heerlicke Stad. Een zeventiende-eeuwse kroniek van Dordrecht door Pieter Govertsz van Godewijck*, bewerking door W.M. van der Schouw; *Stadsarchief Dordrecht / Vereniging Oud-Dordrecht* 2006.

³⁶ NA 3.01.01 *Archief van de Graven van Holland*, inv.nr. 205 f.100v dd 17-06-1413; K.N. Korteweg, *Rechtsbronnen van Woudrichem en het Land van Altena*, nr.256.

³⁷ Zie voor hem: *Philips van der Lek, een avontuurlijk edelman*, door Ton Kappelhof in *Jaarboek 'de Oranjeboom'* 70 (2017) p.191. Zijn echtgenote is in dit artikel onbekend.

IVp In 1403 verkocht *Foykiin amptman van den lande van Althena* enkele renten en onroerend goed aan een Dirck Claesz³⁸. Dat is ook weer Foyken Foykens 2, die door de graaf enkele jaren voordien weer in genade was aangenomen. Bij het transport was inbegrepen een vierendeel van een hofstede in Den Haag, die hij had geërfd van zijn jonkvrouwe moeder. Dat wijst er dus duidelijk op dat Katharijne Dirk Woutersdr vier kinderen heeft nagelaten. Er was ook nog een rente bij die Foyken gemeen had met *Florijs van Alcmade* en met *Symon van den Burch*.

Acht jaren eerder, toen hij in ballingschap was en zijn goederen verbeurd had, stond de graaf toe dat het deel van de goederen die hij van zijn moeder zou erven en tegen zijn zusters gehad zou hebben, aan Floris van Alkemade, Symon van den Burch en Philips Ghyskens uter Liere werd verkocht³⁹. Hier dus ook al vier erfden. Nu was het al duidelijk dat Symon getrouwd was met Margriet Foykensdr, en Philips met Femeynse Foykensdr. Maar wat was het belang van Floris van Alkemade – die dus ook in 1403 nog met Foyken een gezamenlijk recht had – in deze transactie? Floris (hij was een zoon van de vermoorde Aleid van Poelgeest) was in 1392 getrouwd met Elisabeth van Cronenburg, maar het lijkt er toch sterk op dat hij in 1395 ook een van de zwagers van Foyken was⁴⁰. Foyken had twee broers (Floris waar na 1362 niets meer vernomen wordt en Willem Dirk die vóór zijn moeder was overleden) en een derde dochter is niet bekend. Toch meen ik dat die er geweest is. Volgordelijk, met de gebeurtenissen snel achtereen, kan het.

- A. Floris van Alkemade trouwde (1) met NN Foykensdr
- B. NN Foykensdr overlijdt, Floris van Alkemade is haar erfgenaam (zoals ook eventuele kinderen)
- C. Floris van Alkemade trouwde (2) in 1392 met Elisabeth van Cronenburg
- D. Foyken Foykensz' goederen worden in 1393 verbeurd verklaard
- E. Katharijne Dirk Woutersdr overlijdt in 1394, Floris (en eventuele kinderen) erft in plaats van zijn vrouw
- F. De graaf verkoopt in 1395 Foykens vierendeel aan diens (ex-) zwagers Floris, Symon en Philips

Een aanwijzing is nog dat in 1432 voor Kathrijn (Vm), de dochter van Femeynse Foykendr, leenhulde werd gedaan door *Willem van Alkemade, haar neef*. Dat zal de zoon geweest zijn van Floris van Alkemade, hij werd ook wel Cronenburg genoemd. Floris was dus de oom van Kathrijn geweest en dan zou het in die tijd best kunnen dat Willem toch nog haar neef werd genoemd.

IVr *Bertelmees Foeytgensz* kent een eerste vermelding in de grafelijkheidsrekening van 1394. Hij betaalde toen een pachtsom op een stuk land in Warmond, die in de voorgaande rekeningen door *Claes van Liere* werd betaald. Tegelijkertijd verschijnt in de rekening Pieter (Floris Claesz) die een hofstede huur betaalt die daarvoor door diezelfde Claes van Liere werd voldaan. Dat doet vermoeden dat Claes in de tussentijd is overleden en dat Bertelmees (getrouwd met Kerstijn) en Pieter (getrouwd met Machtelt) zijn schoonzonen zijn geweest en hem zijn opgevolgd in zijn bezittingen.

Bertelmees komt in hetzelfde jaar dan ook nog voor als nieuwe gebruiker van een hofstede, die daarvoor van jonge Dirk was, terwijl (diezelfde?) jonge Dirk verhuisde naar de hofstede van Jan Claesz⁴¹. Die bleef nog wel landhuur betalen voor een flink bezit van 36 morgen. Misschien dat Jan dan een zoon geweest is van Claes van Liere en dat er na de dood van Claes een *reshuffle* van het familiebezit is geweest. In elk geval is er bij Bertelmees voor wat betreft de hofstede en land geen sprake van opvolging in Foykenbezittingen.

Een aantal jaren later, in 1424, zien we hem nog eens terug als betaler van landhuur aan Jan van Beyeren, die zijn bezit aan Boudewijn van Zwieten verkocht. *Bertelmeus Foeytgensz mit zijn geselschap*, zo staat hij hier vermeld⁴². We moeten wel in gedachten houden dat het niet per se betekent dat hij toen nog in leven was. Jan van Beyeren verkocht goederen en er werd een lijstje van pachters bijgeleverd. Dat kan weleens verouderd zijn, of misschien betekent de formulering al dat het om zijn erfgenamen ging.

In het memorieboek van de kerk van Warmond, aangelegd in februari 1511, wordt de gehele tak van Bertelmees genoemd: *Bartelmees Foeytgesz, Kerstyn, sijn wijf, Willem Bartelmeesz ende Margriet Ysbrants, sijn dochter. Item Duyve Willem Bartelmeessoons met haer kinder, als Foeytgen Willemsz, Bartelmees Willemsz, Willem Willemsz, Yeve Willemsdr, Duve Willemsdr, Margriet Willemsdr ende Dyewer Willemsdr*⁴³.

³⁸ NA 3.18.02 Archief van het klooster Sint Agatha, inv.nr. 116

³⁹ NA 3.01.01 Archief van de Graven van Holland, inv.nr. 228 f.190v dd 10-12-1395. Hogenda, J.C. Kort, Leenkamers van de graven van Blois, leen nr. 94. NB: lees daar voor Gijsken uter Lier: *Philips Ghijskens soen uter Lier*.

⁴⁰ JC Kort, 'Van Alkemade 1200-1782 IV' (DNL 2000, k.230) noemt de transactie wel maar onderkende de relevantie van de 'enkele anderen', zoals hij ze noemde, niet.

⁴¹ Bij de hofsteden zijn in 1394 de patroniemen van Bertelmees en Pieter verwisseld: *Bertelmees Florijszoen* en *Pieter Foykiins zoen*. Evident fout, want in later jaren zijn de patroniemen respectievelijk *Foytgens soen* en *Floirkijs soen*. Voor Pieter Florisz zie Mathieu Fannee, tlant te Waremunde, p.213. Hij was een zoon van schout Floris Claesz van Warmond.

⁴² Gelders Archief, 0520 Huis Hackfort, inv.nr. 277 f.3v. dd 11-02-1423 Hofstijl.

⁴³ ELO 0512 Huisarchief van de Heeren van Warmond, inv.nr. 438 f.17.

IVu *Symon Bort* is vooral van belang door het aantal malen dat hij borg stond voor familieleden die het poorterschap van Leiden verwierven. Dat waren IVh Aernt Pouwelss van Reynsburch, IVc Jan Foykiaenss, IIIk Foeycken Boudens soon, IVa Floris Schrevel, IVd Syman Foykiaenss en IIIr Jacob Fouckens soon⁴⁴. En misschien nog wel meer.

IVx/IVy De broers *Symon en Foeytgen Foeytgensz* droegen in 1424 hun recht op vijf morgen land over aan de leenvrouw van Wateringen, die er vervolgens Boudijn Foeytgensz mee beleende. Die woonde er al, maar Symon had aanspraak gemaakt op het land, waarna vier zegslieden en een overman zich over de zaak uitspraken. Als ik het goed begriep hadden beide partijen evenveel recht op het land maar mocht Boudijn er blijven wonen. Het staat er niet zoveel woorden in, maar we kunnen wel aannemen dat het drie broers waren. Anders zijn de rechten immers niet gelijk.

Van Boudijn is wel wat meer bekend (hij was er bijvoorbeeld in 1395 ook bij in Den Haag), hij moet in 1424 al flink op leeftijd geweest zijn en het kan goed zijn dat hij er al langere tijd woonde. Waarom Symon er pas nu mee kwam dat hij aanspraak had op het land is dan niet duidelijk. De andere twee blijven verder verborgen. Zelfs komen ze niet voor in het memorieboek van de kerk van Warmond, wat wel wat vreemd is want de zoon van Boudijn had toch een memorie geregeld voor zijn ouders en grootouders, en hun kinderen. Blijkbaar toch niet voor allemaal.

Laat het helder zijn: deze Symon kan dus niet de Symon zijn die in 1395 op audiëntie bij Aelbrecht van Beyeren verscheen. Die Symon was immers een broer van Jan Regenboog, terwijl de in deze alinea genoemde Boudijn een achterneef van Jan Regenboog was.

IVae *Dirc Foytgen Jacobsz* zorgt voor nogal wat verwarring doordat hij een dubbele voornaam had: Dirck Foytgen. Maar hij blijkt ook voor te komen als 'Foytgen' Jacobsz. Welk patroniem zou men dan zijn kinderen gegeven hebben, vraag je je af. Ze worden in een memorie allemaal genoemd, alleen met de eigennaam. Aef en Hillegont komen dan nog eens voor met het (dubbel)patroniem 'Foeytgen Jacobszdr'. Helemaal bont maakt zoon Dirk het, die een aantal jaren na zijn vaders dood voorkomt met precies dezelfde naam: Dirck Foeytgen Jacopsz, maar eerder ook als Dirck die Bruijn, mogelijk als volledige vernoeming naar zijn grootvader van moeders kant.

IVah *Willem Heynen* trad enkele malen op als borg voor nieuwe poorters van Leiden, de eerste keer in 1372. Onder hen zeker als familie herkenbaar in 1397 is *Feykijn Willemsz* (Foyken Willems 1). Hij was getrouwd met een Lijsbeth en heeft vermoedelijk de kinderen Clara, Dirk en Claes gehad. De eerste twee namen doen sterk aan de omgeving van Dirc Foykiaensz (IIIc) denken, waarbij een mogelijkheid is dat Lijsbeth een dochter van die Dirc was. Dat betekent dan wel dat Willem Heynen niet zelf een verwant van Jan Regenboog was, maar zijn vrouw vertegenwoordigde. Het blijft nogal onzeker.

Willem, in zijn functie als baljuw van Leiden, had in 1393 nog een bijzondere rol toen hij van graaf Aelbrecht de opdracht kreeg om de huizen van de Rijnlandse ballingen te doen afbreken. Mogelijk was daar ook het huis van Foyken Foykens in Warmond daarbij⁴⁵.

Vb *Dirc Foytgen Jansz* werd poorter van Leiden in 1401. Fred van Kan opperde de mogelijkheid dat zijn vader identiek was aan Foytgen Jansz van Meerburch (Val). Dat is chronologisch echter nauwelijks mogelijk, wat ook wordt geïllustreerd door het gegeven dat Foytgen Jansz, laat staan zijn zoon Dirc, niet dezelfde overgrootouders had als Jan Regenboog. Dat scheelt twee generaties. Er is daarom gekozen voor de mogelijkheid dat Foytgen Jansz een zoon was van Jan Symon Foykensz. Dat is echter ook weer niet zonder twijfel, want Foytgen Jansz is dan een neef van Jan Regenboog (dus van dezelfde generatie). Is zijn zoon Dirc dan eigenlijk wel zoengerechtigd?

Vg *Christine van Willensteijn Foeyckendr* mogen we danken voor haar memoriebord in de kerk van Sprang, waarop de wapens van haar acht kwartieren staan afgebeeld⁴⁶. Van vaderskant vinden we daarbij de wapens van Teylingen, Wassenaar, Egmond en Everingen; van moederskant zijn Zwieten, Raephorst en Arkel te ontdekken⁴⁷. Bij elkaar best een voornaam stel voorouders en de eerste (haar moeder dus) lijkt het wapen van Haemstede te voeren. Daar moeten we echter wat voorzichtig mee zijn, omdat Christines zus met een Haemstede was getrouwd.

⁴⁴ ELO, Poorterboek A, div. plaatsen. Hij wordt in totaal 16 maal als borg genoemd.

⁴⁵ NA 3.01.01 Archief van de Graven van Holland, inv.nr. 228, f.100v.

⁴⁶ HUA, De Monumenta handschriften van Aernout van Buchel, f.233 dd 25-06-1403.

⁴⁷ Bij de interpretatie van het memoriebord van Christine is de uitleg gevolgd die C. Hoek gaf aan het memoriebord van haar man. Zie daarvoor Jaarboek CBG 1994. Het riddermatige geslacht Van der Duyn uit Zevenhuizen, v/a p. 47.

Christine voegt tevens wat toe aan de tijdlijn: haar zoon Jacob hoorde in 1393 bij degenen die werden verbannen na de moord van Aleid van Poelgeest en Willem Cuser⁴⁸. Hij hoeft niet per se volwassen te zijn geweest, maar toch wel verantwoordelijk voor zijn betrokkenheid. Als we hem plaatsen in 1375 en zijn (jonge) moeder in 1355, dan heeft dat ook gevolgen voor haar vaders leeftijd.

Vi *Hugo Foykensz van Wielesteijn* was de enige zoon van Foyken Foykens 2 en heeft net als zijn vader de nodige problemen met de landsheer gehad. Dat blijkt in 1412, toen Willem VI hem al zijn breuken en misdaden (hij was er ook om verbannen) kwijt, en ook de breuken en misdaden die hij in Woudrichem en in het land van Altena jegens de graaf had gepleegd⁴⁹. Dat zal misschien ook wel met de ruzie met Jan van Arkel te maken hebben gehad. Niet lang daarna volgde Hugo zijn vader op als heer van Waalwijk. Erg lang is hij dat niet geweest, want eind 1415 was hij al overleden⁵⁰. Dan wordt al vermeld dat een dochter van hem getrouwd was met *Adriaen bastaert van Hollant*. Die was een zoon van Aelbrecht van Beyeren, graaf van Holland, Henegouwen en Zeeland en hertog van Beyeren-Straubing. Niet veel later werd hij door hertog Jan van Lotharingen tot voogd van zijn vrouw en haar goederen gesteld, waarbij we ook haar naam vernemen: Mechteld, toen nog minderjarig zijnde⁵¹. Uit die akte blijkt al dat Mechteld (hier abusievelijk de enige dochter van Hugo genoemd), Waalwijk had geërfd van haar vader. In 1421 ontving Adriaen als voogd van zijn vrouw de heerlijkheid⁵².

Daarna wordt in 1425 Geertruyd van Wielesteijn, de andere dochter van Hugo, met Waalwijk beleend⁵³ en zij bleef vrouwe van Waalwijk tot 1431. Mechteld zal voor 1425 zijn overleden, zij had een zoon die naar zijn grootvader was vernoemd. Deze Aelbrecht van Beyeren bracht het tot raadsheer bij het Hof van Holland en deken van de Hofkapel in Den Haag⁵⁴.

Vm: *De Beschrijving van 's Gravenhage* vermeldt dat er in 1407 in de Spuistraat een huis stond van *Foyken, ons lieven vrouwen Camerlinc*. Nog weer een functie van Foyken Foykens denk je dan, maar in een gelijknamige uitgave wordt in 1413 vermeld dat Claes van Dam Pietersz en Foyken, kamerling van de Gravin, bevestigd werden in het klerkambacht van Den Haag. En dat was in november, toen was de Waalwijkse Foyken Foykens al overleden....

De gravin, daarvan weten we wel wie dat was: Margaretha van Bourgondië. Maar haar kamerling is lastiger. Geen van de Foykens in de dorpen rond Leiden komen in aanmerking, evenmin als een ledienaar. Hij zou weleens een bastaardzoon van Foyken Foykens 2 geweest kunnen zijn. Die werd in 1397 vermeld als klerk van Willem van Oostervant⁵⁵, de echtgenoot van Margaretha. Het zou best kunnen dat de jongere Foyken Foykens het baantje van kamerling te danken heeft gehad aan die relatie.

Vq: Van 1463 tot 1470 is een *Florijs Willem Foykensz* beleend in Emmikhoven⁵⁶. Gelet op de locatie (thans ligt het binnen de gemeente Woudrichem) en het dubbelpatroniem zou het logischerwijze moeten gaan om een zoon van Willem Foyken Willemsz de bastaard (IVq), die immers in 1416 kastelein in Woudrichem werd. In de tijdlijn wringt het echter wat. Of Willem zou pas op latere leeftijd een zoon hebben gekregen, of Florijs was al behoorlijk op leeftijd toen hij werd beleend.

Vaa In Warmond gaf in 1460 *Foeytgen Boudijnsz* de testamenten van zijn voorouders IIIm Foytgen Boudijns en Margriet, en IVw Boudijn Foytgens en Gheertruut over aan de kerk van Warmond. Daarin werden memoriediensten gefundeerd voor zijn genoemde voorouders, en ook voor IIIIn Pieter Boudijns en IIIo Machtelt Boudijns en voor Vab mr Claes Boudijns en Vac Willem Boudijns⁵⁷. De diensten zijn later ook opgenomen in het Memorieboek van de kerk van Warmond⁵⁸.

⁴⁸ Th.H.F. van Riemsdijk / J.Ph. de Monté ver Loren, *De rechtspraak van den graaf van Holland: Daem van der Duun, Jacob siin soen* (28-05-1393). Jacobs gelijknamige kleinzoon voerde hetzelfde Teylingenwapen.

⁴⁹ K.N. Korteweg, *Rechtsbronnen van Woudrichem en het Land van Altena*, nr.253 dd 15-07-1412.

⁵⁰ Hogenda, J.C. Kort, *Grafelijke lenen in Rijnland*, leen nr. 349 dd 12-10-1415.

⁵¹ BHIC, 378 Heerlijkheid Waalwijk, inv.nr. 6 dd 27-03-1416.

⁵² BHIC, 378 Heerlijkheid Waalwijk, inv.nr. 8 dd 14-06-1421.

⁵³ BHIC, 378 Heerlijkheid Waalwijk, inv.nr. 9 dd 22-11-1425.

⁵⁴ A.W.E. Dek, *Genealogie der Graven van Holland*, p. 65. Hier wordt vermeld dat Adriaen op 8 augustus 1418 bij Papendrecht sneuvelde. Dat kan niet kloppen.

⁵⁵ NA 3.18.30.01 Archief van het Kapittel van St. Maria op het Hof te 's-Gravenhage, inv.nr. 61 ca. 1397.

⁵⁶ NA 1.08.11 Archief van de Nassause Domeinraad, inv.nr.7318, f. 34v dd 15-03-1463.

⁵⁷ ELO 0512 Huisarchief van de Heeren van Warmond, inv.nr. 415 dd 02-05-1460.

⁵⁸ ELO 0512 Huisarchief van de Heeren van Warmond, inv.nr. 438 f.9 en f.30.

Meer verwanten uit 1395

Ongeveer de helft van de in 1395 naar Den Haag gekomen verwanten kon in het verwantschapsschema worden geplaatst. Hier volgen enkele aantekeningen bij degenen die er niet in voorkomen.

Boudijn Gherijtsz. Het is verleidelijk om deze Boudijn als een telg uit de Boudijn Foykenstak te zien, maar diens gelijknamige kleinzoon die ook in Den Haag verscheen was een *aftersusterskint van halve bedde*, en Boudijn Gherijtsz was dat niet. Hij werd poorter van Leiden in 1401 en komt in de rekeningen van de Pieterskerk⁵⁹ voor van 1407-1428 (waarin overigens ook een Gheryt Boudijnsz – zijn vader of zijn zoon?). Er valt niet te zeggen hoe de aansluiting met de andere verwanten was.

Filips Bokelsz en Filips Enghebrechtsz zijn de enige twee *eerste leden* bij de verwanten uit de akte van 25-01-1395. Zij moeten dus mede afstammen van Floris (van Teylingen). Hun namen doen denken aan de Bokel- en Spangen-families, maar de namen Bokel en Philips komen ook bij de Warmonden voor. In 1416 was een Philips Enghebrechtsz thesaurier van de graaf van Holland. Was er meer van hen bekend, het zou helpen om meer duidelijkheid te verkrijgen over wie de overgrootouders en betovergrootouders waren.

Dirc Alvrix zoen woonde in Oegstgeest. In 1393 schonken Dirc Alvericsz en Gherijt Fie Hannenz een hond land in Oegstgeest voor de papelijke prebende in Rijnsburg⁶⁰. Zijn vader zal dan wel *Alveric Jacobsz* geweest zijn, die in 1355 een lijst van leenmannen van Wassenaar voorkomt met land in Oegstgeest⁶¹. Hij doneerde in 1348 aan de abdij van Rijnsburg, uit welke akte blijkt dat hij aan de Oudevliet in Oegstgeest woonde⁶². Gelet op hun woonplaats zullen ze aan de Symon Foykenstak verwant kunnen zijn, en Dirk bijvoorbeeld een kleinzoon van deze Symon.

Michiel Willems zoen, een halfbroeder van 's vaders weggen. Dat doet wat vreemd aan. Een halfbroer van Jans vader Symon? Die en Michiel zouden dan dezelfde moeder hebben gehad en Michiel is dan een halfoom en wel verwant met Jan, maar stamt niet uit dezelfde overgrootouders.

Dirc Olout woonde in 1376 in Rijnsburg⁶³. Dat is het enige wat van hem bekend is, maar als *aftersusterskint* geeft hij mede richting aan een schatting van hun geboortejaren. Circa 1350 kom je dan weer op uit, of zelfs eerder.

Jacob en Louwerijs Spronc kunnen zonen zijn van *Spronc Ysebrantsz*, die in 1387 in Leiden wordt vermeld en daar in 1370 poorter werd. Hij treedt daarna ook een aantal keren als borg op, maar daar zijn geen als familieleden herkenbare personen bij. Overigens woonde er al in 1357 een Jacob Spronc in Leiden.

Pieter Wit kan (vermoedde Fred van Kan) dezelfde zijn als Pieter Jans Wittenz, zoon van Jan die Witte. Hij woonde in Leiden aan de Diefsteeg, zie hieronder bij heer Philips Jansz, waar Pieter en Jan nog eens worden genoemd.

Ever Jacobsz zal identiek zijn aan de *Ever Jacob Everssoen* die poorter van Leiden werd in 1386. Als de namen voortleefden, dan zal mogelijk *Jacop Evert van Warmonde* (poorter in 1460) een afstammeling zijn. Er is daarbij nog een link met Warmond: daar was van 1421-1427 pachter van de Ossekamp of Ossegras een *Jacob Everhartsz*, die als voorganger een *Foyt* had⁶⁴. Dit zou Foyken Boudijns 2 kunnen zijn met een vrij vroege vermelding.

De naam Jacob Everaertsz komt ook voor in een memorieboek van de St Pancraskerk in Leiden⁶⁵ waar hij genoemd wordt als weduwnaar van zijn vrouw *Femense*. En dat is weer interessant, want die naam komt opvallend veel voor in het verwantschapsschema. Waarschijnlijk zal een van de oudste Foykens met een Femense getrouwd geweest zijn. In dit geval zal Ever Jacobsz van moederskant uit de Foykens kunnen stammen en zo verwant zijn aan Jan Regenboog.

Heer Philips Jansz was een zoon van Jan Philipsz en Claer, en een broer van Lijsbeth die getrouwd was met Jan die Witte. Hun zoon was de kort hiervoor genoemde Pieter Wit. Heer Philips Jansz was pastoor van de Sint Pieterskerk sinds 1369 en werd door Willem Foykens (IVs) aangesteld als vicaris van de kapelanie gesticht door Willem Nannenz

⁵⁹ In te zien op www.oudleiden.nl

⁶⁰ NA 3.18.20 Archief der adellijke Vrouwenabdij van Rijnsburg, inv.nr. 592 dd 17-04-1393.

⁶¹ NA 3.19.81 Kopieën Leenregisters Huis Twickel, inv.nr. 1, f. 6.

⁶² NA 3.18.20 Archief der adellijke Vrouwenabdij van Rijnsburg, inv.nr. 884 dd 13-05-1348.

⁶³ NA 3.18.20 Archief der adellijke Vrouwenabdij van Rijnsburg, inv.nr. 448 dd 13-02-1376.

⁶⁴ Hogenda, J. van Egmond, Pachters van de Abdij Leeuwenhorst in Warmond.

⁶⁵ ELO 0502 Archief van de Kerken, inv.nr. 416 Novum Registrum Longum. Memoriale B.

(zijn oom). Gelet op de zegel van Philips Jansz is hij niet in de mannelijke lijn afstammend van Foyken (van Teylingen), maar mogelijk via zijn moeder Claer, een naam die al diverse malen voorkomt in het schema. Zij zou dan in generatie II of III thuis kunnen horen, en zo een staat er al in: *Claer Fojtkijnsdr (III)*. Ze verkocht in 1378 een rente van 4 schellingen op het huis in de Diefsteeg waar ze toen woonde. Toevallig of niet, maar heer Philips Jansz bezat een rente van 5 schellingen op een huis en erf aan de gracht bij de Diefsteeg.

Zijn vader Jan Philipsz werd overigens in 1364 vermeld bij de magen van de vermoorde Willem Bort⁶⁶. Dat past dan wel in het voorgaande, als zijn aanwezigheid daar *nomine uxoris* was.

Ongeplaatste Foykens

Na intensief gezocht te hebben naar allerlei Foykenvermeldingen, blijven er onvermijdelijk personen over die niet in het schema kunnen worden ingepast. Ook zorgt de hoeveelheid gevonden gegevens voor enige relativering van de gedachte dat alle Foykens wel tot dezelfde Teylingenfamilie behoorden.

Hieronder volgt een opsomming van ongeplaatste Foykens (zonder 'Foy'-vermeldingen):

Wouter Foyen (IId), postuum in 1329 vermeld, had nog een tegenhanger die in 1294 al was overleden. In het oorkondenboek van Holland en Zeeland⁶⁷ wordt in 1294 een transactie van Jota, weduwe van *Wouter Foyten* vermeld. In 1297 blijkt dan ook dat deze Wouter een broer Tyleken of Tielman gehad heeft. Zouden zij familie zijn of zouden de beide Wouters zelfs identiek geweest zijn? Gelet op de omgeving waar de broers gegoed waren ligt dat niet voor de hand. Dat was namelijk Heusden, en als de Lissese Wouter werkelijk een zoon van Foyken (van Teylingen) was, dan is de Heusdense Wouter daar te oud voor. In het eerder genoemde 'Sporen van Six' wordt nog aangevoerd dat in de omgeving van het land van Wouter Foye in 1354 een Hugo Dam als belender wordt vermeld, terwijl er in 1298 in Heusden ook een schepen was die Hugo Dam heette. Het is te weinig om een connectie tussen Lisse en Heusden te veronderstellen.

In 1309 was er een zoen vanwege de doodslag van Zweder van Vianen. Daar waren meer dan 100 personen betrokken, maar daar was dan ook zoengeld in het geding⁶⁸. Bij dat honderd+tal was ene *Jan Foykijns sone*, die al was overleden. Een van de oudste Foykensvermeldingen. Nu is het onwaarschijnlijk dat deze, gelet op de regio, wat met onze Foykensfamilie te maken heeft, maar het bruggetje naar Vianen was te mooi om het niet te vermelden. Een ander bruggetje: het was een uitspraak van Guy van Avesnes, voor wie in 1342 pastoor Jacob een memorie regelde (zie bij IIG).

Florijs ende Boudijn Florijs Feuyensz kinder van Sloten kochten zich in 1340 bij graaf Willem IV vrij van de keurmede⁶⁹. Dit is een curieuze vermelding – het zou gaan om de broers Floris en Boudijn, zonen van een Floris Foykens, die hetzij Van Sloten genoemd werden, hetzij in Sloten woonden. Ik heb ze nog niet in het schema kunnen plaatsen

In 1352 wordt *Florijs Foeytiaen* vermeld als rentmeester van de abdis van Rijnsburg⁷⁰. Het valt moeilijk te rijmen dat hij dezelfde zou zijn als Florijs Foykijn Symonsz (IVf). Zou het hier gaan om een late vermelding van Floris Foykens I (IIa)? Die zou dan weer erg oud geworden zijn. Zie voor deze en de vorige vermeldingen ook aan het eind het kopje 'Dubbele namen'.

In 1357 worden in Oegstgeest als belenders de broers *Foyken en Floris Colpet* genoemd⁷¹. De enige bekende broers die daarvoor in aanmerking kunnen komen zijn de zonen van Willem Foykensz (IIc), of twee van diens kleinzonen. In Oegstgeest waren we die nog niet tegengekomen en de naam Colpet geeft helemaal geen aanknopingspunten.

Gherijt Fojkijn wordt in 1364 vermeld als belender in Leiden⁷². Dat is een solitaire vermelding, pas geruime tijd later komen er meer met die naam/patroniem, of andersom. We zien dan namelijk van 1407-28 een *Foytgen Gherijtsz* (in de rekeningen van de Pieterskerk⁷³), in 1439 een *Foeytgen Gerijt Scutemakersz*, en in 1475 *Gheryt Foeytgensz* met een zoon *Foeytgen Gherytsz*⁷⁴. En dat is buiten de in het schema opgenomen Gheryt Foeytgensz van Meerburg.

⁶⁶ Hogenda, C.Hoek, De leenkamer van de Burcht te Leiden, nr. 41, dd 29-09-1364.

⁶⁷ Supplement bewerkt door James de Fremery, nr.296 dd 10-08-1294 en nr. 317 dd 08-09-1297;

⁶⁸ P.W.A. Immink en A. Johanna Maris, Registrum Guidonis, Het zogenaamde register van Guy van Avesnes Vorst-Bisschop van Utrecht, 1969, p.68 nr. 37 dd 14-09-1309. Ook vermeld in het Digitaal Oorkondenboek Noord-Brabant op <http://www.donb.nl/>

⁶⁹ NA 3.01.01 Archief van de Graven van Holland, inv.nr. 218, f.70v dd 15-09-1340, met dank aan Ronald van der Spiegel.

⁷⁰ NA 3.18.20 Archief der adellijke Vrouwenabdij van Rijnsburg, inv.nr. 269 dd 19-04-1352.

⁷¹ Hogenda, J.C. Kort, Grafelijke lenen in Rijnland nr.285, 1357.

⁷² Hogenda, Cartularium Catharinagasthuis, transcriptie A.v.d.Tuijn, nr. 251 folio 82v, 1364.

⁷³ In te zien op www.oudleiden.nl

⁷⁴ ELO, Lijfrentren Leiden.

IV. <i>Gherijt Fojkijn</i>	v.1364
V. <i>Foytgen Gheryts (Scutemakers?)</i>	v.1407-39
VI. <i>Gerrit Foytgens x Kerstijn Jansdr</i>	v.1475
VII. <i>Alydt Gerritsdr</i>	
VII. <i>Jan Gerritsz</i>	
VII. <i>Foeytghen Gheryts</i>	

Dat zou dan de theoretische opstelling zijn met een onbekende Foyken in generatie III.

Foykiin Symon Symonsz, welgeborene in Haagambacht in 1371⁷⁵. Het is zijn enige vermelding. Mogelijk zou zijn dat zijn vader Symons Symonsz een zoon was van Symon Foykensz 1 (IIb). Maar net zo goed zou die Symon Symonsz getrouwd kunnen zijn met een dochter van Symon Foykens.

Foytiaen Bannenz was schepen van Haarlem in de jaren 1373/74/76. Geen enkele aanwijzing dat hij verwant was met de Teylingse Foykens.

Sophie van Teylingen beleende in 1382 Floris Claesz van Warmond met een hofstede, gelegen tussen de Leede en de weg, die haar opgedragen werd door *Willem Foye ende Claes Alyden zoens zoen*⁷⁶. Als de eerste een Foykens-achtige was, dan zou het Willem Foykens Willem Bortszoon (IVs) kunnen zijn, of Foyken Willems' bastaardzoon Willem (IVq). Vader Foyken had daar natuurlijk in de omgeving wel bezittingen, en Floris Claesz was de oom van Willem Foykens (IVs)⁷⁷, die later in Warmond ook nog even actief was. In 1396 kocht hij daar land van Pieter Floris Claeszz, dat ook gevrijwaard werd door diens broer Gijsbrecht en zwager *Jacop Hughe spapensoenssoen*. Dat land zal dus gekomen zijn van hun in 1382 genoemde (schoon)vader Floris Claesz van Warmond en was gelegen naast de Muzenvaderscamp (dat eigendom was van de Boudijn Foykenstak)⁷⁸. Jacob Hugenz, om nog maar wat verder af te dwalen, zou wel eens een kleinzoon kunnen zijn van de eerder genoemde parochiepaap van Aalsmeer, Jacobus, die de schoonvader was van Boudijn Foykens 1. Dan zou hij (Jacob) nog een bastaard hebben gehad, Huyge spapenzoon die in 1359 een woning hield van dezelfde Sophie van Teylingen⁷⁹.

Als Willem en Claes samen een recht op de hofstede hadden, is Claes misschien ook wel relevant, zeker als het om erfgoed ging. Zou Claes' vader misschien *Jan Aliden sone* zijn die in 1344/45 in de Egmondse kloosterrekeningen⁸⁰ vermeld staat? Alijd moet dan wel een vooraanstaande vrouw geweest zijn, als haar naam nog zo lang doorklinkt. Er was een Alijd, die hier misschien wel past. De moeder van Willem Foykens (IVs) was Lijsbeth Claes Nannenzdr en deze had een zus Alijd, die met Jan van Leyden was getrouwd. Zij was dus een *moeije* van Willem Foykens. Helemaal komen we er niet uit maar het lijkt erop dat het om land gaat dat in de familie was en met de overdracht en belening ook in de familie blijft, met Floris Claesz die ernaast ook al land bezat.

Jan Foytgenz. In 1385 werd een rente op zijn huis in Den Haag door de graaf beleend⁸¹. Zou het Jan Regenboog zijn?

Foytgen Lisebettensz betaalde in 1392 een boete aan de baljuw van Rijnland wegens vechten met Florys Specmans. Floris Specman is een bekende naam in Lisse, dat is er een uit de familie Van der Speck. De ander is dus een Foyken die een zoon was van een Lijsbeth, en in 1392 in leven was. Niet Foyken Foykens dus, want diens moeder heette Katrijne. We zouden hier te maken kunnen hebben met een nakomeling van Wouter Foyen (II d).

Wat eerder, in 1380/81, was er een melding van een *Foekiaen die hem selven verhenc*. Van die zelfmoord boekte de baljuw van Leiden inkomsten⁸².

⁷⁵ J.C. Kort, Inwoners van het platteland van Holland; het register 'Vrijkoppingen van doodslagen', 1371-1396.

⁷⁶ NA 1.08.11 Archief van de Nassause Domeinraad, inv.nr.7381, f.317v. Ook op Hogenda, C. Hoek, Repertorium van de lenen van Oud-Teylingen, leen nr. 3 maar daar niet correct vermeld.

⁷⁷ Mathieu Fannee, tlant te Waremunde, p.208.

⁷⁸ ELO 0504, Archieven van de Gasthuizen, inv.nr. 1182, nr. 1547 dd 30-06-1396.

⁷⁹ NA 1.08.11 Archief van de Nassause Domeinraad, inv.nr.7381, f.312v, als belender genoemd. Hogenda, C. Hoek, Repertorium van de lenen van Oud-Teylingen, leen nr. 1.

⁸⁰ J. Hof, Egmondse kloosterrekeningen uit de XIVe eeuw, p.10.

⁸¹ Hogenda, J.C. Kort, Grafelijke lenen in 's-Gravenhage, nr. 10, 1385.

⁸² NA 3.01.01 Archief van de Graven van Holland, inv.nr. 1877, f.4v en 1867, f.2; met dank aan Ronald van der Spiegel.

Foytgen, zonder patroniem, wordt in 1396 in Leiden de zwager genoemd van Symon Symonsz⁸³. In de context (hij wordt samen met Symons zonen opgesomd) moet het zijn schoonzoon zijn. Symons derde vrouw was Alide, die na zijn overlijden met de eerder genoemde Pieter Wit trouwde. Gelet op de periode waarin Symon voorkomt, zou zijn schoonzoon in generatie V kunnen worden gezocht. Foytgen Jansz van Meerburch bijvoorbeeld.

In een Haagse akte uit 1397 komt een *Robbrecht Machtelt Foykiins zoon* voor, met land in Scheveningen (zonder eruit te kunnen afleiden dat hij daar ook woonde)⁸⁴. Zonder ook maar enige zekerheid zouden we kunnen denken dat het hier kan gaan om *Robbrecht IJsbrandsz van der Mersche*, die in 1370 poorter van Leiden werd. Zijn borg daarbij was Symon Bort die, zoals we eerder al zagen, ook al borg was voor 6 andere familieleden. Robbrecht kwam uit Oegstgeest, en was in 1370 borg voor Pieter Josephsz, wiens oom hij was. Dat zegt iets over zijn leeftijd, en als hij werkelijk de zoon was van een Machtelt Foykens, dan moeten we haar in generatie II zoeken.

In de Rechtspraak van de graven van Holland komt bij een verzoening de naam voor van een *Foytgen Bertouts*. Het is vooralsnog nog niet gelukt het jaar te achterhalen, maar in 1398 leverde *Foyken Baertouts soen* proviand voor een Friezenreis.

In Nieuwkoop werd in 1411 *Jan Jan Foykenzz* beleend, die ook een broer *Floris Jan Foykenzz* had⁸⁵. Het is de enige belening van het land, en er zijn geen verdere aanknopingspunten dan dat hij leenman werd van de hofstad Warmond.

Foyken Claesz. Eind 1419 werd door de officiaal van de aartsdiaken van Utrecht suspentie en relaxatie verleend wegens het begaan van de moord op *Foykinus filius Nicolay* door zekere *fratres carnales* op het kerkhof van St. Pieter binnen Leiden⁸⁶. Claes, als toch veel voorkomende naam, is er nu net een die erg weinig met Foykens in verband kan worden gebracht. Er was, nogal ver weg, een *Foyken Clais Willemsz* in Rotterdam die in 1360-93 een hofstede huur betaalde aan de graaf. De in 1419 vermelde Foyken kan nog wel dezelfde zijns als Foytgen Claes, die in 1394 voorkomt in de eerder genoemde uitspraak over de erfenis van Aef Foytgensdr. Hij was toen een van de bemiddelaars. Verder valt er niets te zeggen over de afkomst van deze Foyken. Of misschien (alweer) dat zijn vader wellicht getrouwd kan zijn geweest met een Foykendochter.

Foyken Hugenz werd in 1432 beleend met land in Woerden⁸⁷. Zijn ouders waren Hugo Jansz van Woerden en Aleid. Het zou kunnen dat zij een Foykendochter was. Er zijn enige generaties bekend:

IV. *Hugo Jansz van Woerden x Aleid*

V. *Foyken Hugenzoon*

VI. *Hendrik Foykensz*

VII. *Floris Hendriksz*

VII. *Jan Hendriksz van Leiden*

Een eventuele vader Foyken zou gezocht moeten worden in generatie III. Dan zou gedacht kunnen worden aan IIIc Foyken Floris, van wie geen vermeldingen zijn maar qua omgeving (Leiden, vanwege de toenaam van de kleinzoon van Foyken Hugenz) en vanwege de beide vernoemingen Foyken en Floris zou kunnen passen.

Een Symon Foykens kennen we als *aftersusterskint* in 1395, en los daar van ook nog een in Warmond in 1424 (ze zijn van dezelfde generatie). Een van die twee zou mogelijk de Symon Foytgens kunnen zijn die in Leiden rond 1400 de *vischexsij's* pachtte. Niet van zo'n wezenlijk belang verder. Dan wordt in 1431 een huis van *Symon Foytgensz* genoemd op de hoek van de Mandemakerssteeg⁸⁸, en is er in 1447 en 1455 *Sijmon Foytgensz* die beide keren als gemachtigde optreedt⁸⁹. Nu zijn we zo ver in de tijd dat het niet meer om de Symon Foykenzonen uit generatie IV kan gaan – dit was een andere. Het zou inmiddels al om een kleinzoon kunnen gaan, maar dan ontbreekt dus een vader.

⁸³ ELO, Rechterlijk Archief Leiden inv.nr. 2A (Zoenboek 1370-1390), p.81 dd 02-04-1396.

⁸⁴ diachronie.nl: Corpus Van Reenen-Mulder (CRM14) Oorkonde D005p3970 dd Sint Lambrechtsavond 1397.

⁸⁵ Hogenda, J.C. Kort, Lenen van de Hofstede Warmond, nr.72 dd 10-03-1411.

⁸⁶ HUA RDO_OA Ridderlijke Duitse Orde Balije van Utrecht, inv.nr. 1995.0 dd 14-11-1419.

⁸⁷ Hogenda, J.C. Kort, Grafelijke lenen in het Land van Woerden nr. 64B dd 17-11-1432.

⁸⁸ Hogenda, C. Hoek, Lenen van de Hofstad van der Wateringe, nr.71 dd 11-10-1437.

⁸⁹ Leidsche Rechtsbronnen en het Cartularium van het Catharina Gasthuis. Hij vertegenwoordigde Machtelt, Gerijt die Wegen weduwe en haar dochter Katrijn, Claes Willemsz weduwe.

Foytgen Bartelmees stond in 1470 in Leiden zijn moeder Meijnse bij, weduwe van Bartelmees Dircksz⁹⁰. De nog onmondige kinderen waren Dirk, Hugo, Clemense en Alijd. Er zou kunnen worden gedacht dat Bartelmees een zoon was van Dirc Foytgen Janss (Vb, die had ook een dochter Clemense) maar uit het lijfrentenregister blijkt dat in 1470 een Bartelmees Dircksz, zoon van Dirck Willemsz overleed. Misschien kwam de naam Foytgen van moederskant.

Deze Foytgen komt ook voor in de Rekeningen van de Illustre Lieve Vrouwe Broederschap te 's-Hertogenbosch. Hij was afkomstig uit Leiden en wordt er meester en provisor genoemd. In een publicatie van Kees Kuiken⁹¹ lijkt deze ervan uit te gaan dat Foytgen verwant was aan Bertelmees Foytgens (IVr) en Kerstijn (hij noemt hen *the direct family of Mr Foyken Bartholomeusz*). Rechtstreeks lijkt dat toch moeilijk aan te sluiten, met zijn afkomst uit Leiden en de periode waarin hij voorkomt. Er is wél een verband met Warmond: *heer Foey Bertolomees* schonk het klooster Mariënhaven te Warmond een vergulde kelk en wordt herdacht in het *Necrologium* van het klooster.

Willem Foytgen van Zijl was een zoon van Jan Claesz van Zijl en Catharina⁹². Hij was schepen van Leiden tussen de jaren 1443 en 1460 en getrouwd met Alijt van der Graft. Zijn naam zal wel een volledige vernoeming zijn naar Willem Foykens, de zoon van Willem Bort, maar de reden ervan is niet duidelijk.

Vragen die blijven

Die zijn er echt nog wel. Als sluitstuk van dit document volgen hierna enkele onderwerpen met betrekking tot de Foykens die naar mijn idee nog niet voldoende duidelijk zijn geworden, of waarvan ik verwacht dat ze aanleiding zullen geven tot discussie. Of gewoon omdat ze hiervóór niet echt logisch pasten.

Reality check

*Florentius frater domini de Telinghe .xl. s. de precaria hyemali apud Voerhout*⁹³. Dat is in 1285 een Floris, die een broer was van de heer van Teylingen, en inkomsten had uit de herfstbede van Voorhout.

In officio de Lysse Th. de Darrode habet infeodum vnum iuger et vnum hont iacens iuxta domum Feukini. Daaruit weten we dat er in 1287 een Foyken leefde, die een huis in Lisse bezat⁹⁴. Of had geleefd, want 'het huis van Foyken' kan ook best na zijn dood nog zo genoemd worden.

Een jaar of veertig later werden er in 1325 in Warmond een Floris Foykens en een Willem Foykens vermeld, in een register dat géén oorspronkelijke bron is⁹⁵. Net als de Floris en Foyken daarvóór kennen zij maar één vermelding en komen ze geen van vieren voor met een toenaam. Dat de laatste twee broers waren is alleen gebaseerd op het feit dat ze beide het patroniem Foykenszoon hadden. Zonder verdere aanwijzingen zou Willem echter net zo goed een zoon van Foyken Foykens kunnen zijn.

Dat deze lieden met elkaar in verband staan, is afgeleid van het gegeven dat een Floris Willem Foykens in 1343 een deel van van de inkomsten van Floris uit 1285 trok, en er dus een lijntje Floris → Foyken → Willem → Floris was. Ik wil dat hier niet zo zeer in twijfel trekken, maar laten zien in welk wankel evenwicht we ons bevinden.

Dubbele namen

Altijd lastig, dubbele namen. Dirk Foytgen (IVae), zoon van Jacob Foytgen bijvoorbeeld, die ook als Foytgen voorkomt. Dat lijkt, met zijn vele vermeldingen in de Leidse archieven, wel goed gedocumenteerd te zijn. Met Aef, zijn vermoedelijke *moeije*, wordt het al moeilijker omdat ze als Aef Foytgens en als Aef Dirk Foytgens voorkomt. Was haar vader nu een Dirk, zoon van Foytgen, of had hij een dubbele naam Dirk Foytgen? Was de klerk in de war omdat de hiervoor genoemd Dirk Foytgen in dezelfde akte voorkomt, en hij misschien dacht dat die volledig vernoemd was naar Aefs vader? Een echt eenduidig antwoord vind ik daar niet op.

Willem Dirk (IVo), die was er ook nog. Dat is wel helder, die wordt maar één maal genoemd als zoon van Foyken Willems: *so souden die voirs. camer erve husinge en(de) hofstede comen up Willem Dirc sinre soen*⁹⁶. Daar is gelukkig geen speld tussen te krijgen. Hij was waarschijnlijk vernoemd naar zijn beide grootvaders.

Daar aangeland moeten we het (alweer) hebben over Willem Dirks broer, Foyken Foykens. In 1407 werd hij door

⁹⁰ H.v.d.Waag/A.v.d.Tuijn, Grote Bewijzen A, p.327 dd 10-05-1470..

⁹¹ Rural salvation markets, Medieval memoria in Dutch village parishes. Nederlands Agronomisch Historisch Instituut Groningen / Wageningen 2019.

⁹² Jaarboek CBG 1964, J.G. Kam, Van Zijl p.209.

⁹³ OV, Hollandse Bronnen Deel 4: Het oudste register van graaf Florens, p.100.

⁹⁴ OV, Hollandse Bronnen Deel 4: Het oudste register van graaf Florens, p.74.

⁹⁵ NA 1.08.11 Archief van de Nassause Domeinraad, inv.nr.7381, f. 390 dd 01-02-1325; Hogenda, J.C. Kort, Lenen van de Hofstad van de Wateringe, leen 51. De omschrijving van dit leen is daar niet correct.

⁹⁶ NA 3.01.01 Archief van de Graven van Holland inv.nr 228, f.97.

leenheer Anthonis, hertog van Lotharingen *Florens geheten Foyken* genoemd. Dat zou je normaal gesproken lezen als Floris, die ook wel Foyken werd genoemd, een bijnaam of alias dus. Anthonis zal het niet zelf bedacht hebben, maar in de jaren daarvóór komen we hem toch alleen maar als Foyken, Foyken Foykens of Foyken Foyken Willems tegen.

Trekken we het breder, dan zien we dat in 1362 Floris Foyken Willems (IVk) door Machteld van Voorne beleend werd met land in Warmond, dat na haar dood de hofstede van Arkel zal volgen⁹⁷. Ik heb hem in het schema opgenomen als Floris, zoon van Foyken Willemsz, die ook in 1354 schout van Alkemade geweest zou zijn. Maar, in het licht van de dubbele namen-kwestie en de vermelding uit 1407, klopt dat wel? Eens kijken naar de letterlijke teksten. Als hoofdpersoon wordt hij in de akte éénmaal voluit genoemd: *Florens Foykijn Willems sone*. Daar kun je nog twee kanten mee op. Daarna, zoals gebruikelijk, wordt een patroniem of toenaam weggelaten. Er staat dan er een paar keer *Florens Foykijn*. Waarna je dus kan gaan denken dat hij een dubbele voornaam had, en een zoon van een Willem was. Een bijzondere wending, want dan gaat het niet om Floris Foykens, maar om zijn vader.

De eerder verwoorde twijfel aan de inpassing van Floris Foyken Willems (IVk) zou weggenomen worden, wanneer het inderdaad om Foyken Willems gaat. Nog erger zou het worden als Floris Willem Foykens (IIIg), ook zo een met een solitaire vermelding, ook een dubbele naam had, en vervolgens dezelfde als Willem Foykens zou zijn....

Er is er nog een die als twijfelgeval kan gelden: Florijs Foykijn Symonsz (IVf). Dat zou ook een dubbele voornaam geweest kunnen zijn. Het geldt ook voor *Florijs ende Boudijn Florijs Feuyensz kinder van Sloten*. Hun vader was misschien ook wel een Floris Foyken. Waarbij in dat geval voor allebei de dubbelnamen de mogelijkheid niet kan worden uitgesloten dat ze ook als Foyken voorkomen. Daarentegen: Floris Foykens 1 (IIa) is wel duidelijk een geval van naam/patroniem: *Florens Fenkins soens dochter* was iemand die een dochter was van Floris Foykenszoon. Maar zoals al gezegd, altijd lastig, die dubbele namen.

Warmondse lenen

Enkele van de oudste Foykens komen prominent voor in Warmondse leengoederen van diverse leenkamers. Ik heb dat in een afzonderlijke analyse proberen uit te zoeken, voornamelijk omdat de registratie een rommeltje is. Zowel in de repertoria op Hogenda (vergissingen en onlogische plaatsing waardoor verwarring optreedt) als in de oude leenregisters zelf (die niet altijd de oorspronkelijke zijn). Dat heeft niet direct geleid tot consequenties voor de genealogie van de Foykens (wel tot een beter begrip bij mij) al vind ik één of twee uitvloeisels van de analyse wel de moeite waard om hier te melden.

Namelijk: de eerste 5 vermeldingen van leen 51 van de Hofstad van de Wateringen (de woning van oude Symon van Teylingen) dienen met flink wat wantrouwen te worden bezien: we hebben hier te maken met een dubieuze leenbrief, een niet te controleren opmerking van een klerk die zijn administratie niet op orde had; een suggestieve vermelding die niet op het leen slaat; en een belening die niet op het kasteel betrekking heeft. Onvoldoende om zeker te weten dat de Boudijn Foykenstak het kasteel in leen gehad heeft of daar woonde.

Foyken Foykens dan wel? Ik weet het niet. In samenhang met wat hier na nog volgt vind ik het niet logisch dat Foyken in zijn leen opgevolgd zou zijn door zijn broers Willem of Boudijn. Originale leenbrieven van het kasteel zijn er er simpelweg niet uit de 14^e eeuw, alleen het hiervoor genoemde nogal discutabel ogende afschrift van de brief uit 1325. Maar, zoals ik al zei, ik schat in dat deze onduidelijkheden geen invloed zullen hebben op de genealogie.

De hoofdvraag

Dat is er een zonder definitief antwoord: welke Foyken was de overgrootvader van de *aftersusterskinderen*? Daarvoor eerst nog wat verder in de tijd. Floris, de broer van Dirk heer van Teylingen die in 1282 overleed, wordt als vader van Foyken (van Teylingen) beschouwd. We moeten nu wat geboortejaren schatten, altijd *tricky*, maar zonder iets te uit te testen komen we er niet. Stel Dirk op 1220, zijn broer Floris op 1230, en dien zoon Foyken op 1250/60. Daar past een vermelding van die laatste in 1287 wel bij. De kinderen van Foyken verwacht je dan rond de 1290. Dat kan, Foyken en Willem Foykens (als het broers waren) woonden in 1325 op zichzelf, en terugrekenend voor de anderen kom je daar ook wel tussen 1290 en 1300 uit. Is Dirk eerder geboren, dan schuift het allemaal wat terug (en er zit natuurlijk altijd een speling in zulke schattingen).

Dat is vervelend voor Jacob Foykens. Hij wordt in 1371/72 voor het eerst vermeld – hij zal het betreffende land ook wel eerder gebruikt hebben, maar de registratie ervan begint nu eenmaal in dat boekjaar. Je zou dan zeggen, ca. 1330/35 als geboortjaar, en hij leefde dus nog in 1405 – toen stopte de registratie. Als jongste kind van Foyken Foykens 1 kan dat nog wel passen. Schuiven de geboortejaren verder terug in de tijd, dan wordt het problematisch want de vermeldingsjaren schuiven natuurlijk niet mee.

⁹⁷ NA 3.19.56 Archief van de Heren van Voorne, inv.nr. 29 f.89; Hogenda, J.C. Kort, Lenen van de Hofstede Voorne in Noordholland, leen nr. 100.

Er kan dan een ‘extra’ Foyken Foykens in het spel geweest zijn. Dat is gecompliceerd, want generatiegewijs zitten de anderen (en hun ouders en grootouders) uit 1395 nu eenmaal aan Jacob vast.

Diverse varianten op het schema hierboven kunnen er dan onderscheiden worden:

- A. Foyken Foykens 1 als overgrootvader van de *aftersusterskinderen* en broer van Willem en Floris. Boudijn, Symon en de extra Foyken (die noodzakelijk is als vader van Jacob) zijn in deze variant de zonen van Foyken 1. Voor Bertelmees Foykens is hier geen goede oplossing.
- B. Een extra Foyken als zoon van Foyken (van Teylingen) met Willem en Floris als zijn broers, en Foyken 1, Symon en Boudijn als zijn zonen. Ook geen oplossing hier voor Bertelmees Foykens.
- C. Idem, maar dan als vader van Floris, Willem, Foyken, Wouter, Symon en Boudijn. Dat vereist dat Foykens (van Teylingen) geboortejaar eerder is en dat van de kinderen wat later, en verschilt dan verder niet veel met het oorspronkelijke schema.

Vooralsnog zie ik in deze varianten geen doorslaggevende reden om het verwantschapsschema aan te passen.

Frans Angevaare

f.angevaare at gmail.com (‘ at ’= @)

Versie 24-11-2021: Eerste versie met beperkte verspreiding

Versie 02-01-2022: Tweede versie gepubliceerd op internet. IId Wouter Foyen, IIIi Dirc Wouter Foyen en Vm Foyken toegevoegd; nummering daarop aangepast en enkele kleine verbeteringen/aanpassingen

Afkortingen:

NA Nationaal Archief, Den Haag

OV

Ons Voorgeslacht

DNL De Nederlandsche Leeuw

Hogenda

Hollandse Genealogische Databank

ELO Erfgoed Leiden en omstreken

HVR

Hoogheemraadschap van Rijnland

OAR Oud Archief Rijnland

BHIC

Brabants Historisch Informatie Centrum, Den Bosch

HUA Het Utrechts Archief

CBG

Centraal Bureau voor de Genealogie